

‘DE DUIVEL IN DE HOEK’

PILOOTPROJECTEN ‘STUDENTEN MAKEN STAD’

STUDENTENHUISVESTINGSPROJECT KDRUUM



Team : Vplus | Aurélie Hachez Architecte | Antoine Espinasseau
UTIL Struktuurstudies | Cenergie

Februarie 2018

INDEX

1. Het studentenhuis - een poreus sociaal weefsel in contact met de wijk
2. Een zoektocht naar het samenbrengen van een intieme leefomgeving en een publieke plek
3. Een spel met regels
4. Een permanente architectuur. Neutraliteit in functie van evolutie
5. De Duivel in de hoek
6. KDRUUM, een economische opgave

1. Het studentenhuis - een poreus sociaal weefsel in contact met de wijk





Aquarelle door Jacques Carabain, 1897.
Fantasme over de Duivelshoek



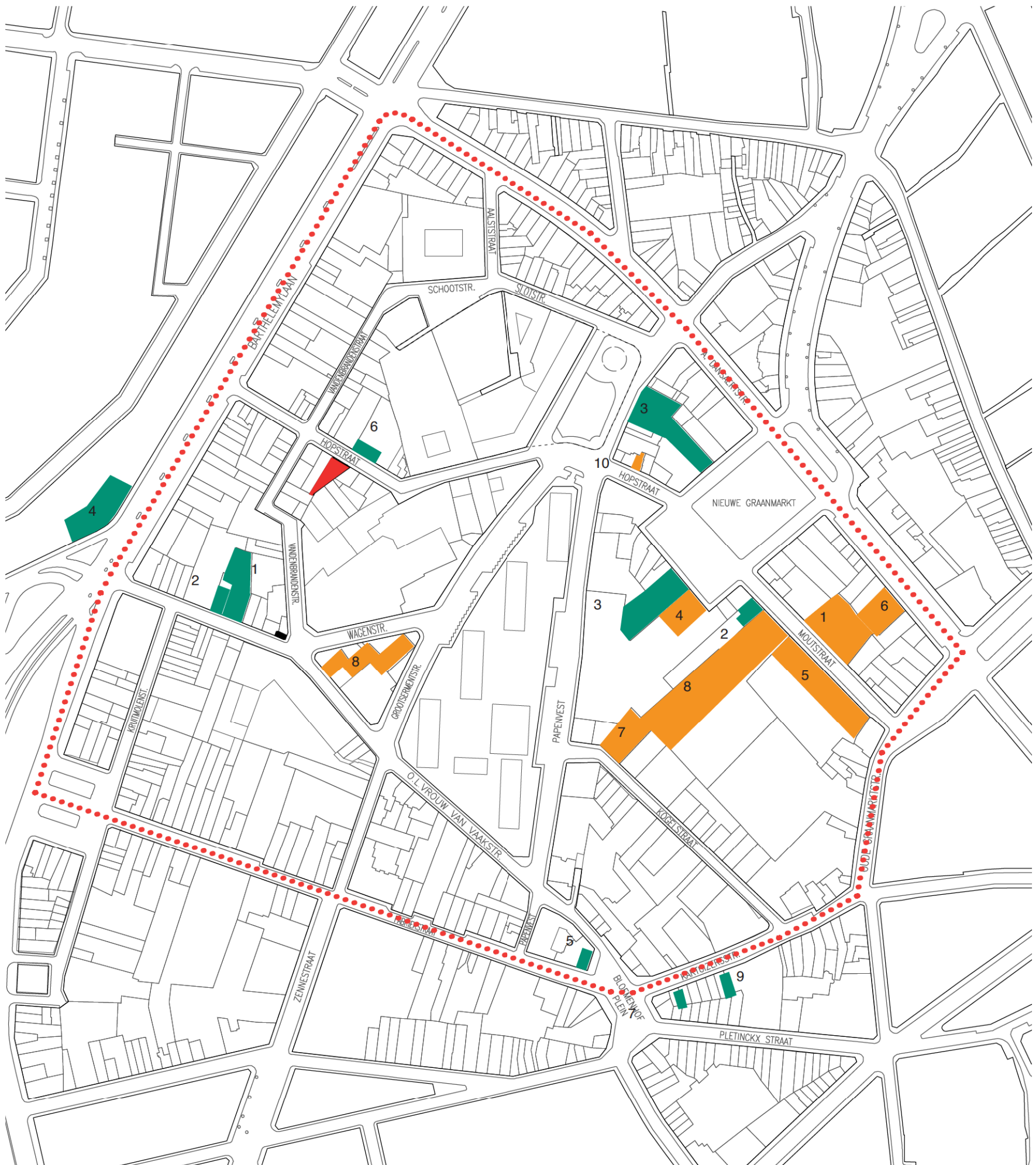
Foto, 1910
Realiteit van de Duivelshoek



Plan routier de Bruxelles avec notes chronologiques et historiques 1788

Het studentenhuis - een poreus sociaal weefsel in contact met de wijk

De transformatie van de Duivelshoek tussen haar ontstaan in 1640 en vandaag is een specifieke en complexe historie. Haar ontstaangeschiedenis als centrum van de tuin- en landbouw activiteit verbonden aan het Karthuizerklooster Onze-Lieve-Vrouw van Vaak getuigt reeds van een dynamiek van productie activiteiten nauw verbonden aan een woonplaats. De verschijning van de Nieuwe Graanmarkt in 1788 in de nabijheid van het klooster illustreert de directe relatie tussen de productie en distributie van goederen op eenzelfde plek. De industrialisatie van de 19e eeuw zorgt voor de opkomst van activiteiten verbonden aan de textielproductie, metaalnijverheid en de inplanting van verschillende drukkerijen. Deze concentratie van verschillende kleine industriën is genereert het dense stedelijk weefsel met een rijke typologische verscheidenheid waaruit de Duivelshoek bestaat. Getuige hiervan is de Brasserie L'Étoile, gesitueerd in de huidige Kaai Studio's, een complex dat de meesterswoning combineerde met de productiehal en woningen voor de arbeiders naast de brasserie. Deze programmatische vermenging zorgt tevens voor een actief wijkleven, zoals de tekeningen van Jacques Carabain illustreren in « Brussel in aquarel » aan het einde van de 19e eeuw.



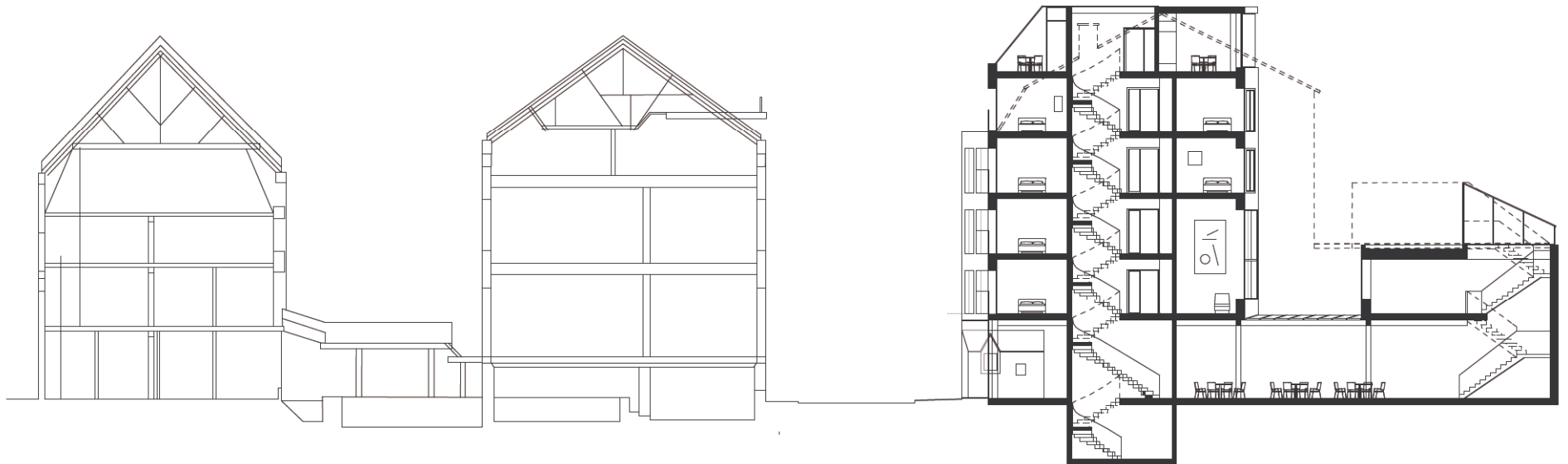
Plan van de Duivelshoek

EDUCATION

1. Imelda Instituut: Technisch Onderwijs, Kunstonderwijs en Beroepsonderwijs - Moutstraat 19-23
2. de Kleurdoos: Basis School, Diversiteit is een verrijking - Moutstraat 24
4. Institut de Mot-Couvreur: enseignement général technique de qualification de transition -Nouveau Marché aux Grains 24
5. Maria Boodschaplyceum Brussel: een vrije en ASO-school - Moutstraat 22
6. RITCS Erasmus Hooge School: School of Arts - Dansaertstraat 70
7. Koninklijk atheneum
8. Institut saint thomas d'Aquin: école maternelles et primaires - Rue du Grand Serment, 31
9. Studio K
10. Ibo de buiteling: kindergarden - Rue du Houblon 7

CULTURE

1. Kaaitheater
2. Workspacebrussels: Artist residencies
3. M.A.D
3. Atelier Coppens: Exposition Ecole de techniques visuelles Agnès Varda: Enseignement de promotion sociale - Rue Claessens 57
4. MIMA
5. Office Baroque: exhibition gallery
6. Artiste club coffre-fort: exhibition gallery
7. FRACAS: workshop and exhibition gallery
8. Osmose Gallery - Rue Pletinckx 54
9. Globe Aroma: ontmoetingsplatform waar participatieve kunstprojecten ontwikkeld worden - Moutstraat 26



Snede 1/300, DRUUM in relatie tot K-DRUUM

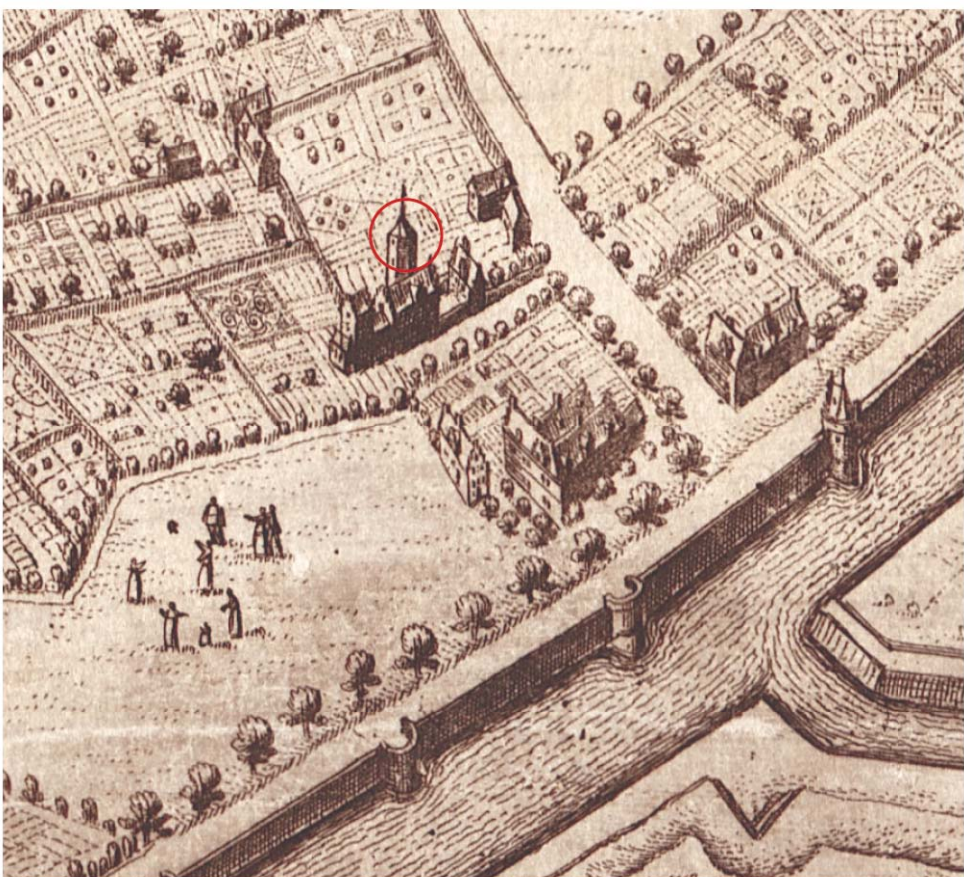
Deze typologische rijkheid is vandaag de dag nog steeds voelbaar in het stedelijk weefsel van de Hopstraat, ondanks het feit dat de kleinschalige industriën van weleer grotendeels uit de wijk verdwenen zijn. De verandering in bestemming naar een grotendeels woonweefsel zorgt voor een stimulans van collectieve aankopen en woonexperimenten. De kaart hiernaast, geproduceerd tijdens de eerste onderzoeksfase, die de inplanting van culturele en educatieve programma's in de wijk toont, onthult dat er zich vandaag een culturele en creatieve dynamiek ontplooit. Een Duivelshoek toont zich als een strategisch articulatiepunt tussen het centrum van de stad en de snel transformerende Dansaertwijk, tussen een bebouwde omgeving en haar grote assen (de boulevard, het kanaal), tussen woonweefsel en culturele infrastructuur (MAD, de Abbatoir site) en tussen voetgangerszones, strategische weginfrastructuur en spoorwegassen (zuidstation). Het lijkt ons dan ook een vruchtbaar terrein voor experimenten van sociale vermenging met studenten.

De inplanting van het studentenhuus Kdruum op nummer 38 is een kans om na te denken over de wederwerking die de student en de wijk met elkaar kunnen aangaan. Als overbuur van zijn nevenknie DRUUM, bezit KDRUUM een medestaander waarmee een eerste dialoog kan aangegaan worden voor

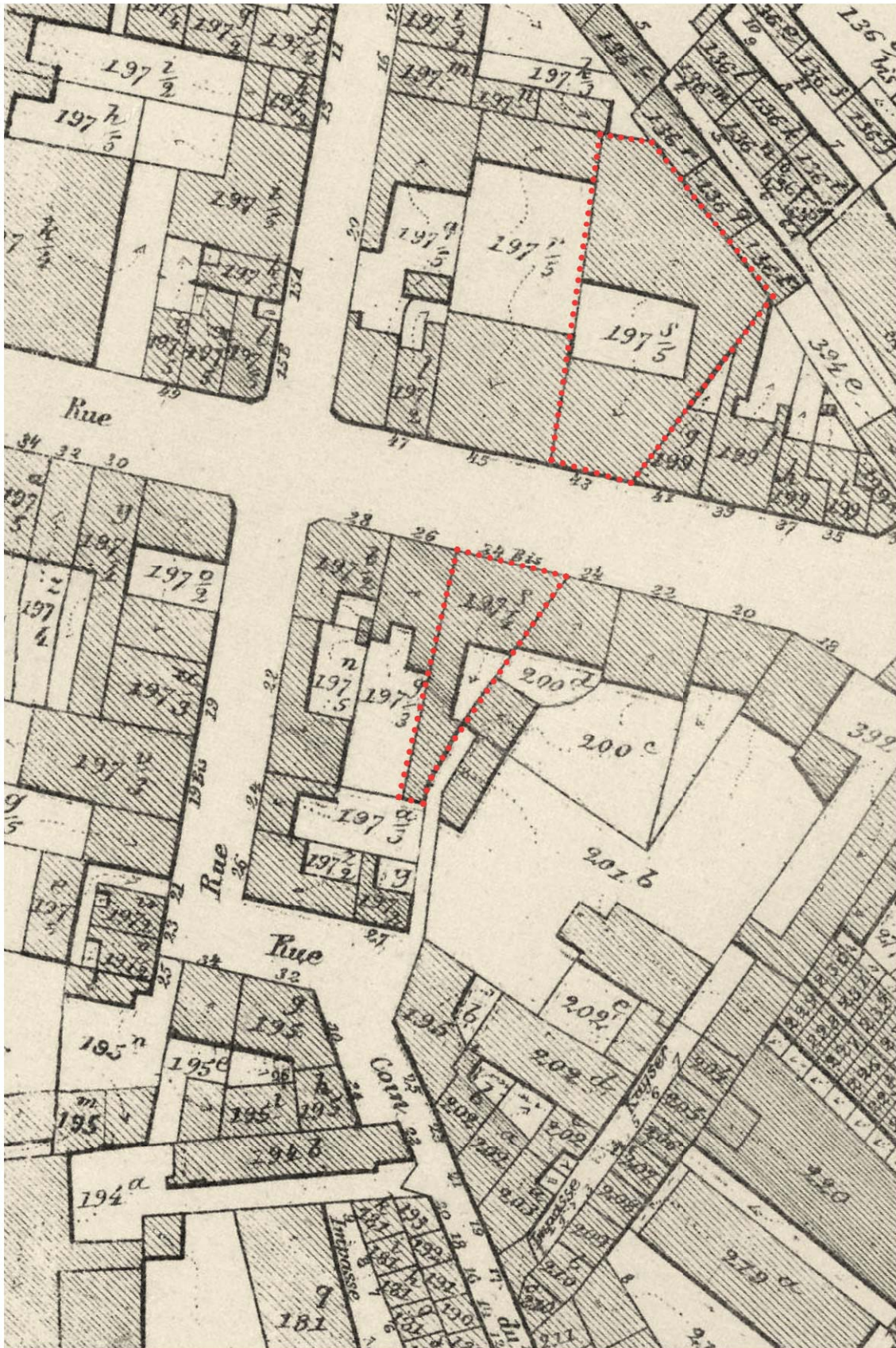
zich zo open te stellen voor de rest van de buurt. Het programma brengt 20 kamers samen met een polyvalente ruimte en een reeks coworking spaces met de ambitie een weefsel te vormen tussen studenten en het professionele en culturele leven. Het is dan ook een kans om hier een plek te maken met een uitzonderlijke intensiteit en présence.



Foto, De heropgebouwde kapel in zijn huidige stedelijke context



Bruxella nobilissima Brabantiae civitas 1640, Eerste urbanisatie van de Duivelshoek
De originele kapel verschijnt een eerste maal op kaart

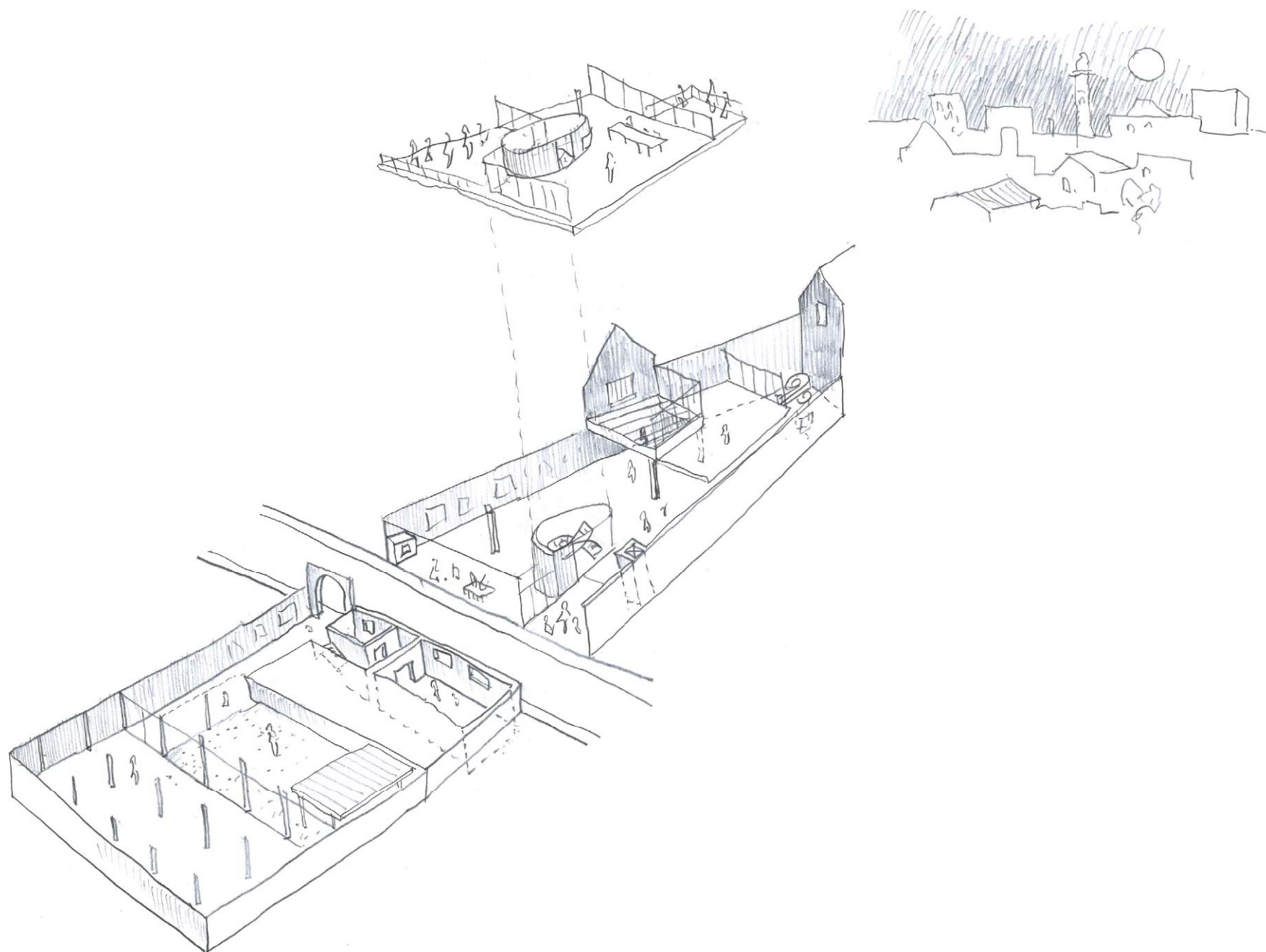


Voetafdruk in 1866. Kadastraal perceel 297. Constructie rond een centrale koer

Welke aanknopingspunten biedt de site zelf om getransformeert te worden tot plek voor experimentatie met studentenhuysvesting? Er is weinig informatie voorhanden over haar geschiedenis en haar gebruik buiten de ontstaansgeschiedenis van haar bijzondere driehoekige vorm, de erfenis van het verloop van irrigatie en drainage kanalen die toekwamen aan de Hopstraat in het verlengde van de Papenvest. Het kadasterplan van de stad Brussel uit 1866 toont een dense bezetting van het perceel rondom een kleine binnenkoer die de aanwezigheid van een woongebouw doet vermoeden. Enkel de patina op gemene muren getuigt van deze vergane aanwezigheid.

Momenteel wordt dit perceel enkel bewoond door een klein anekdotisch gebouw dat uitsteekt op de straat, een overgebleven getuige van de arme en heidense wijk van weleer. De kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Vaak, heropgebouwd door Meneer Van Keulen amuseert door zijn afwijking en ironie. Deze muurkapel van de Duivelshoek is een memorandum aan een kleine kapel die in het midden van de velden stond rond de 17e eeuw en die een maria herbergde aanbeden door mensen met insomnia. De kapel fascineert door haar narratieve gelaagdheid, haar eenvoud in expressie en haar initiële publiek statuut.





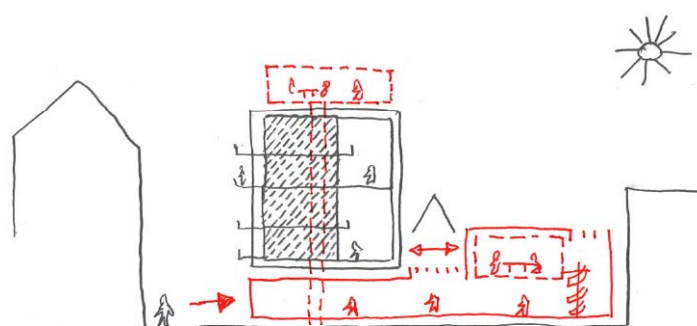
De Inkom

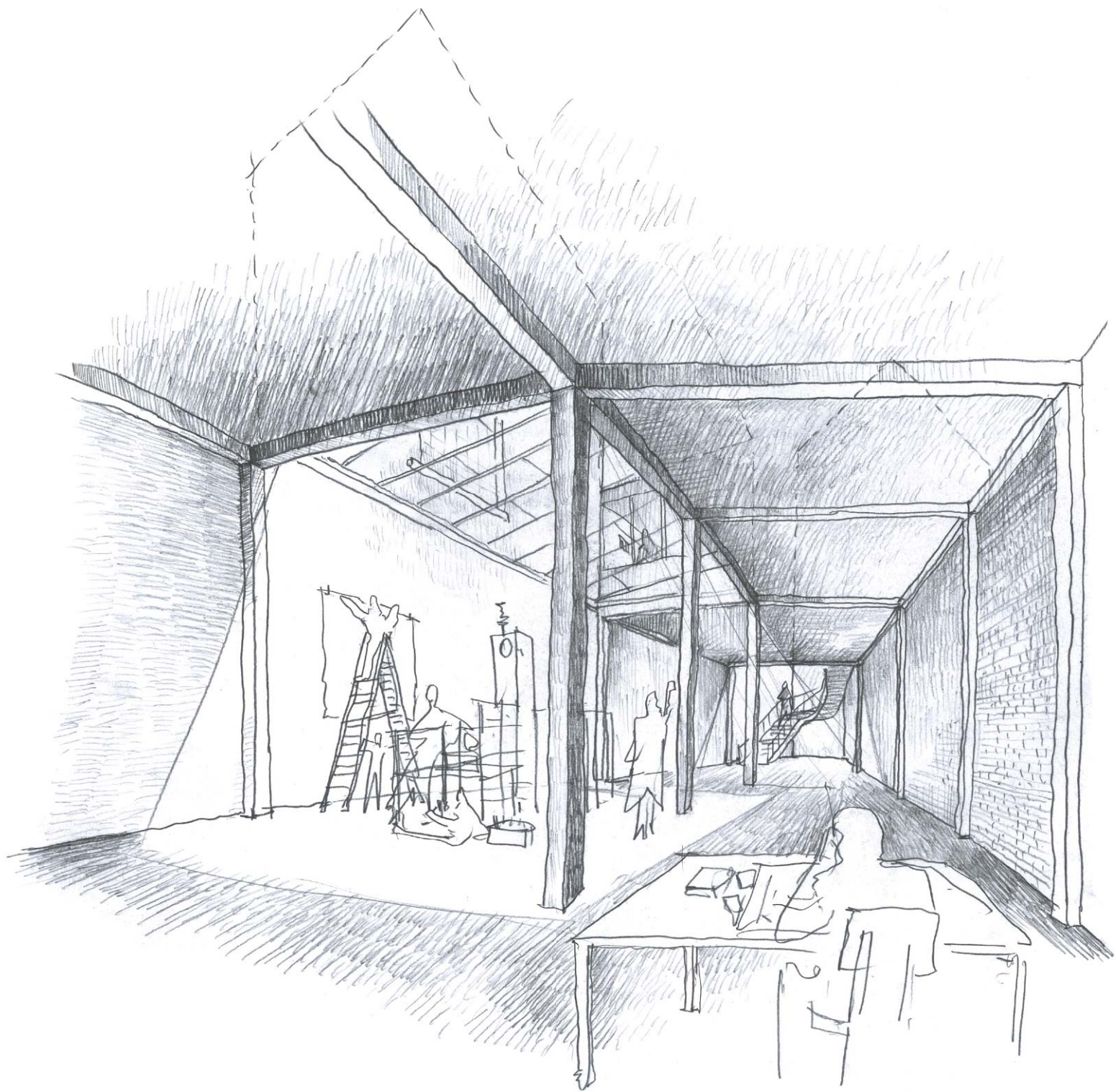
De kapel is één van de aanzetten voor ons project. Hoe kan het studentenhuus interageren met de straat? Hoe kunnen we de nieuwsgierigheid van de omwonenden aanwakkeren om hun binnen te roepen bij KDRUUM? Met dit project willen we de excentriciteit van de site naar voor schuiven. Het studentenhuus gaat verder dan de gezinswoning, ze wenst haar deuren open te zetten naar de buitenwereld, zonder haar intimiteit te verliezen.

Ons onderzoek is een zoektocht naar het beeld dat het studentenhuus aan de stad presenteert en een wens naar een hechte interactie tussen het studentenhuus en de coworking en polyvalente ruimtes met een meer publiek karakter.

De programma's worden strategisch met elkaar verweven en elk onderdeel wordt voorzien van ruimtes met een ander specifiek karakter. De publieke en collectieve ruimtes worden ingezet als connectie tussen de straat en de kamer.

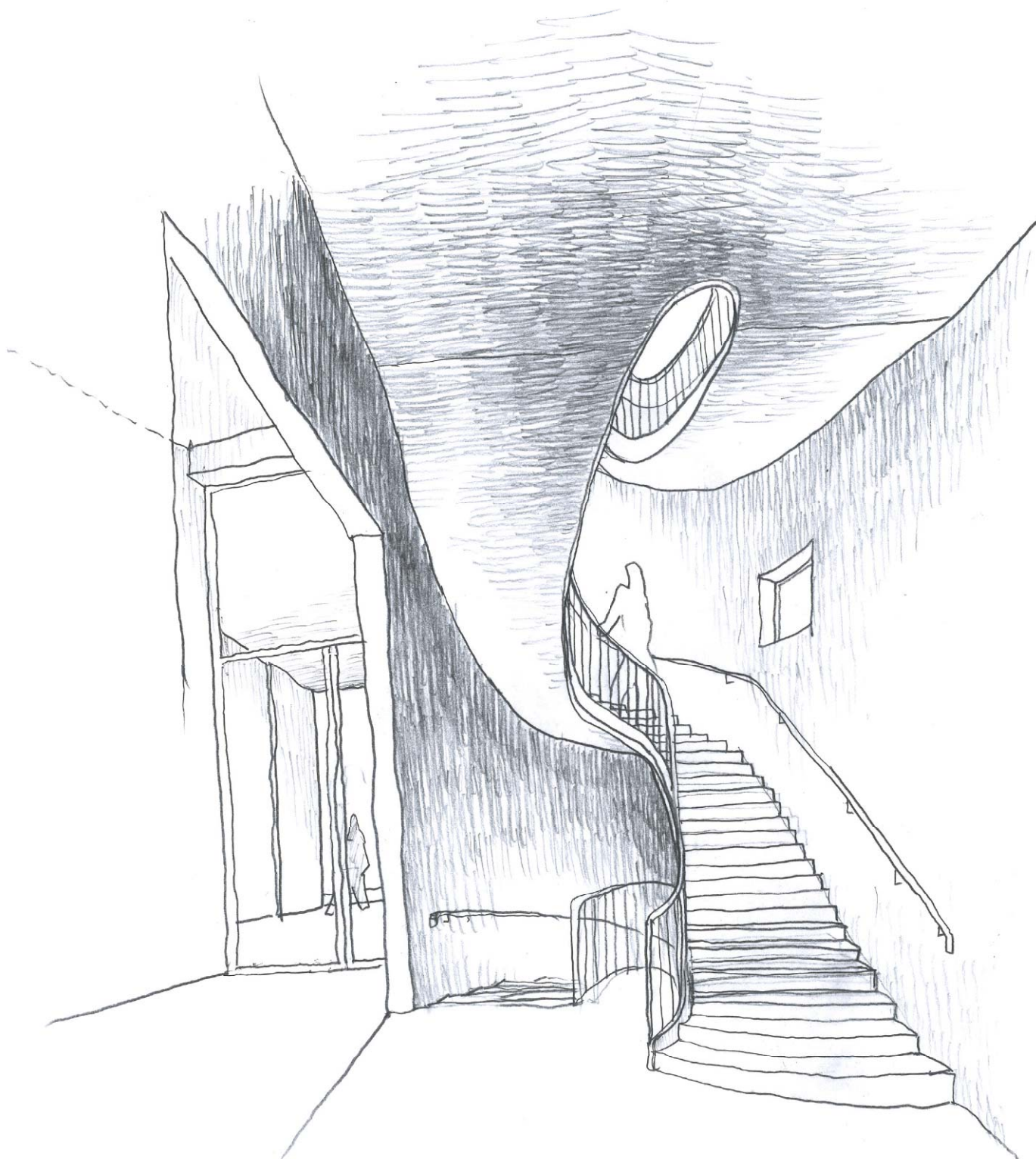
KDRUUM stelt zich open naar zijn stedelijke omgeving en biedt buitenstaanders de mogelijkheid het gebouw te doorwaden tot op het dakeniveau. De twee publieke raakvlakken, de sokkel en het paviljoen, omarmen de studentenwoning en verzorgen een veelheid aan mogelijke interacties binnen de ruimtes van het project.





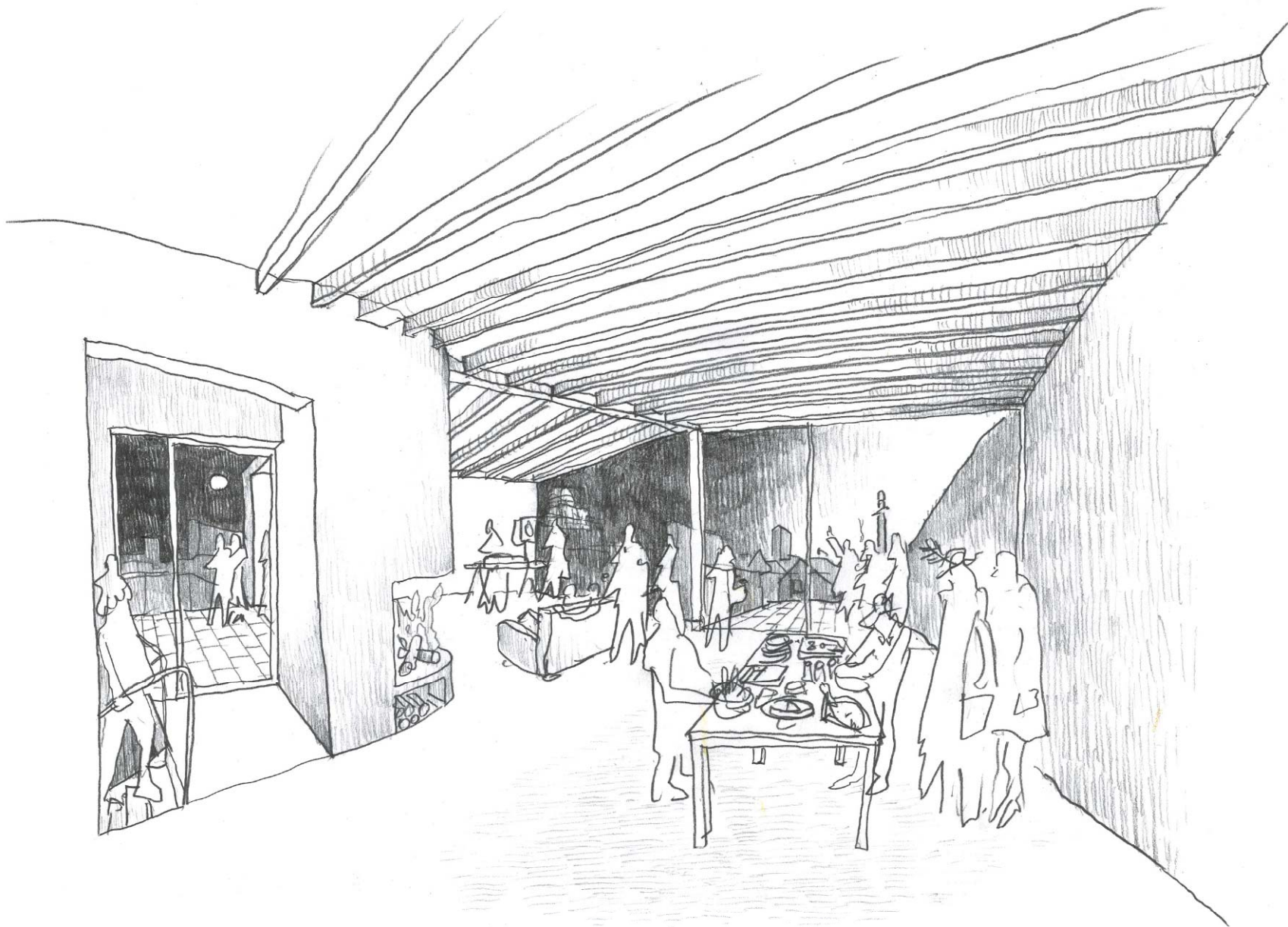
De Sokkel

De gelijkvloers, die de volledige oppervlakte van de site inneemt en een polyvalente ruimte herbergt, wordt vormelijk bepaald door de schuine perceelsgrenzen die samenkomen aan het uiteinde van de site. Haar visuele gewaarwording accentueert de perspectiefforming en transformeert haar schaal. De polyvalente ruimte opent zich naar de straat en haar nevenknie DRUUM door een grote vitrine. Haar genereuse vrije hoogte van 3,75m zorgt ervoor dat ze een meer publieke rol in het stedelijk weefsel aankan, en zorgt tevens voor een flexibel en divers mogelijk ruimtegebruik. Door middel van twee lichtkoepels in het hart en het uiteinde van de ruimte valt er zenitale licht wat tevens voor een verticale connectie met de rest van het project zorgt. Een aparte trap versterkt de diversiteit aan mogelijke ruimtegebruiken. We zouden ons bijvoorbeeld bureau's op de 1e verdieping kunnen voorstellen die in direct contact staan met de de gelijkvloers. De nabijheid van één van de keukens van het studentenhuus kan een mogelijke uitwisselingsplek worden met de studenten, maar kan ook afgesloten worden zodat ze volledig autonoom gebruikt kan worden door haar bewoners



De Trap

Het typeplan ontwikkeld zich in onderhandeling met de samenlopende assen van de driehoekige site om harmonieuze ruimtes te componeren die hun voordeel halen uit de verschillende oriëntaties van de site. De centrale centrale trap, in het hart van het gebouw, absorbeert de twee hoofdassen hetgeen haar specifieke vormelijke expressie genereert. Ze fungeert als structurele pivot en verzorgt de hoofdcirculatie doorheen het gebouw, van de sokkel tot het paviljoen op het dak. Gezien haar centraliteit in plan vormt ze de primaire articulatie van al haar omringende ruimte's. Doormiddel van een zenitaal daklicht valt er natuurlijk daglicht binnen. Haar generositeit in vorm en dimensionering maakt haar het kloppend hart van het project.

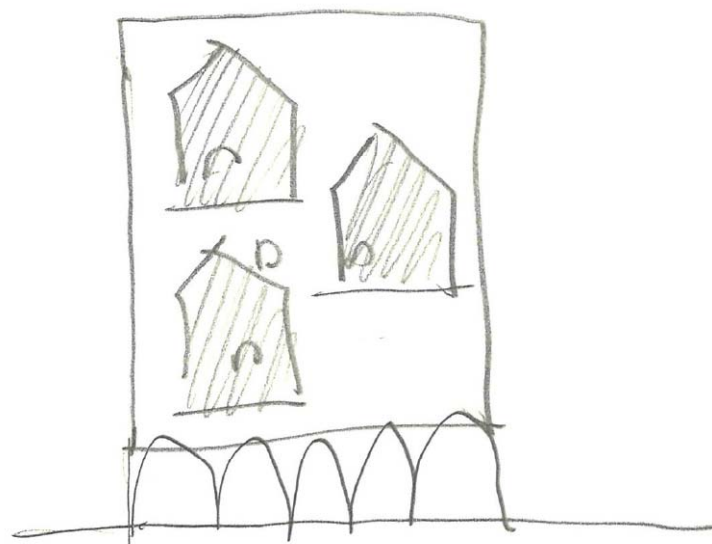


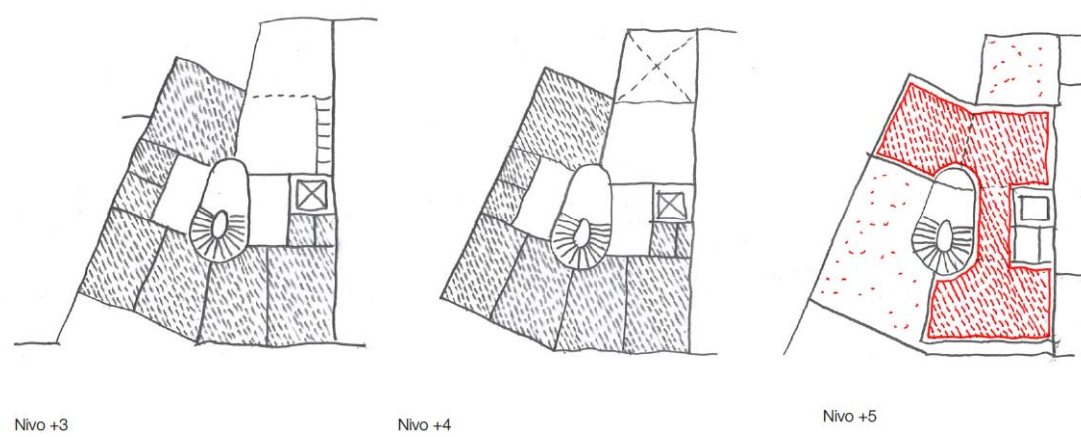
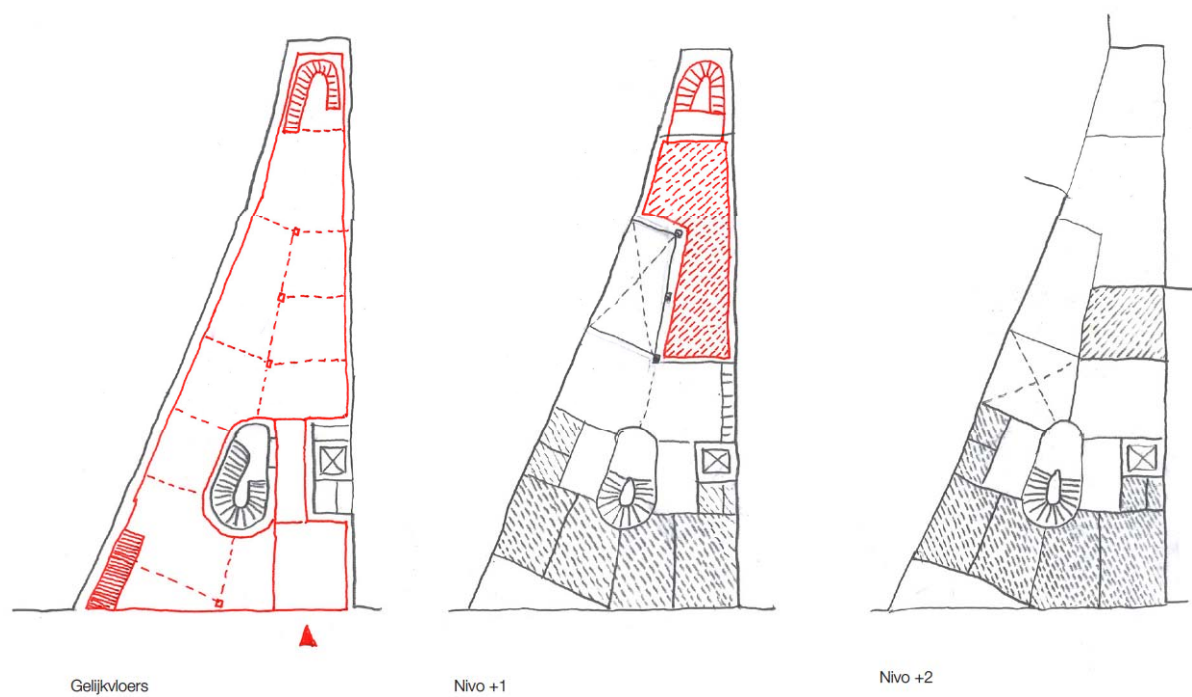
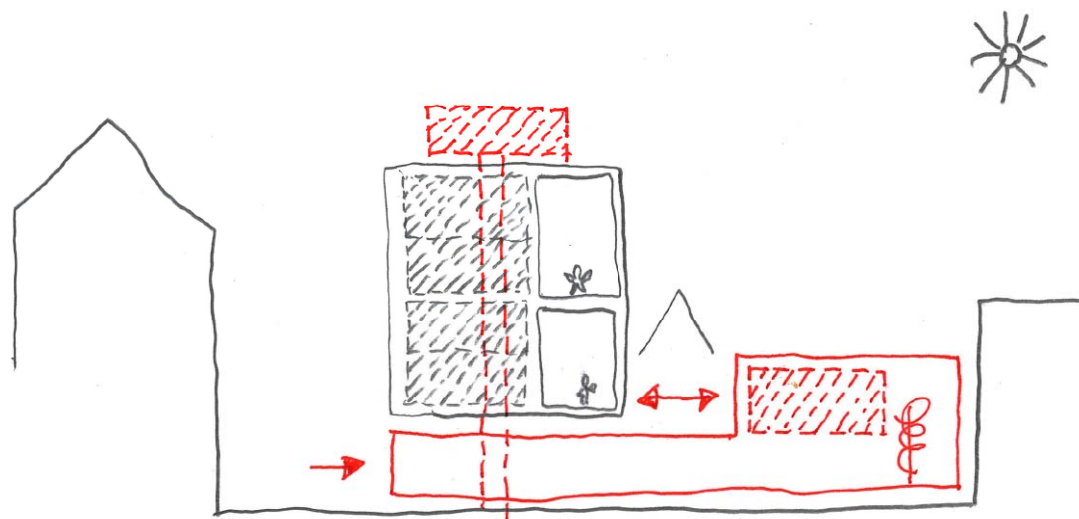
Het Paviljoen

Het dakpaviljoen is een uitkijkpost op de stad en confronteert bewoner of bezoeker met de omliggende stedelijke context op grotere schaal. Haar dubbele orientatie voorziet een dubbele lezing van het stedelijke weefsel. Als knipoog naar de dakateliers in het Parijs van Hausmann, wordt ze vormgegeven als dakraam. Haar constructie doormiddel van een houtskelet zorg meteen voor een huiselijk en gezellig interieur. Haar vrije vorm weerspiegelt haar identiteit als uitzondering. Het paviljoen kan dienst doen als werkruimte, plek voor evenementen, woonkamer of vergaderzaal, zowel voor studenten als buitenstaanders.

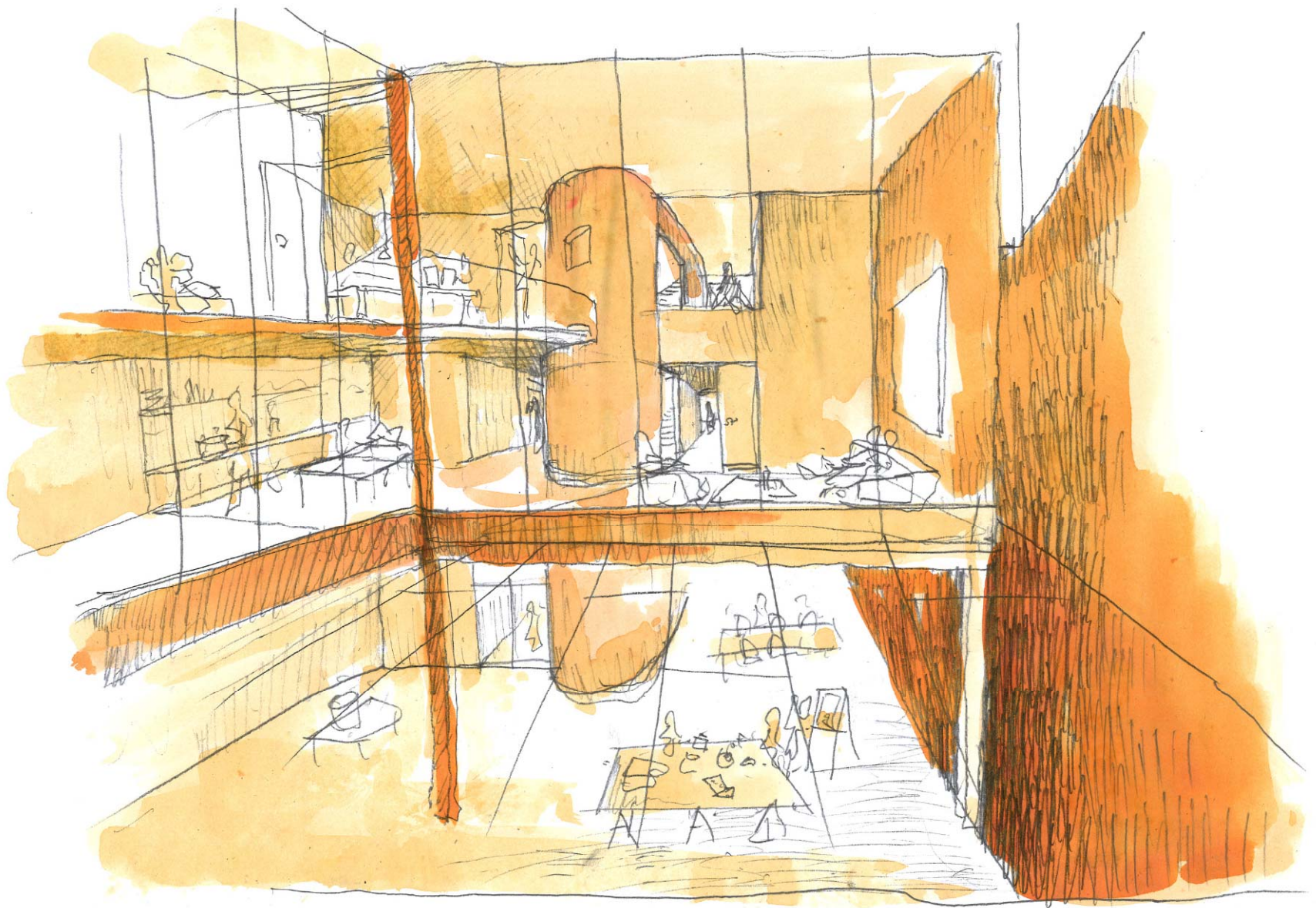


2. Een zoektocht naar het samenbrengen van een intieme leefomgeving en een publieke plek





 Publiek Toegankelijke ruimte's
 Kamers



Zicht vanuit de Coworking richting Dubbel hoge leefruimte

Een zoektocht naar het samenbrengen van de intieme leefomgeving en een publieke plek

Binnen de muren van DRUUM vindt een bijzondere overlap van permanente leefruimte's, werkruimtes, bed&breackfast, productieruimtes en tentoonstellingsruimtes plaats. Een kamer kan afwisselend een rustplek en een tentoonstellingsruimte zijn; een hal is tegelijk een privé en een publieke ruimte; eenzelfde verdieping is tegelijk een woonkamer en een vergaderruimte; een studio voor een solitaire filmopname wordt morgen een collectieve ontmoetingsplek.

Het project KDRUUM wil verwant zijn aan deze capaciteit van vermenging tussen leef-en werkruimtes, publieke en private ruimtes, tussen domesticiteit en collectieve uitrusting. Studenten partners maken in deze vermenging van genres is meer dan aangewezen. Studenten doorgaan een scharniermoment waarin intense uitwisseling uitermate nuttig is voor hun parcours. Zij zullen zich hierdoor misschien niet ten alle tijde volledig thuis voelen maar deze kans tot onvoorziene en onverwachte ontmoetingen kan één van de best mogelijk leerscholen worden.

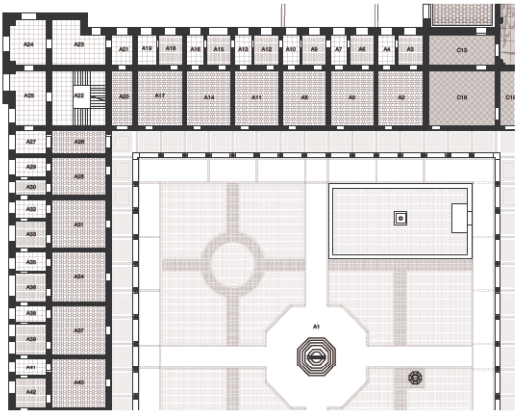
KDRUUM is dan ook opgevat als een verzameling van ruimtes waarvan de hoogtes, de proporties en de openingen naar buiten een verscheidenheid aan atmosferen genereren en waarvan de overgangsruimtes hun intimiteit bewaken. Het gebouw en zijn organisatie zet zoveel mogelijk in op een sociale intelligentie.



Maquette, Schaal 1/50
Een spel van dubbel hoge ruimte's naar het zuiden geïoriëteerd

Het huidige aanbod aan studentenhuysvesting voorziet voornamelijk aan koten en individuele studio's. Dit project is een kans om hier een nieuwe typologie aan toe te voegen. In onze zoektocht naar relevant referentiemateriaal hebben we ons geïnspireerd op het archetype van de leefgemeenschap. Het is interessant op te merken dat de overlap tussen woon en werk plekken doorheen de geschiedenis op verschillende manieren is vormgegeven zoals bijvoorbeeld in de religieuze gemeenschappen zoals het kloosters of het begijnhof.

Een illustratie van deze typologische leerschool is het klooster Certosa di San Marino te Napels. In dit gebouw vormen de individuele wooneenheid, de ateliers en de gemeenschappelijke-en gebedsruimtes een sequens van rijke en aangename ruimtes. De beweging van de individuele leef sfeer naar de gemeenschappelijke ruimtes wordt geritmeerd door een reeks overganszones zoals de kloostergang, de hal en de refter die het geheel een verscheidenheid aan proporties en atmosferen geeft.



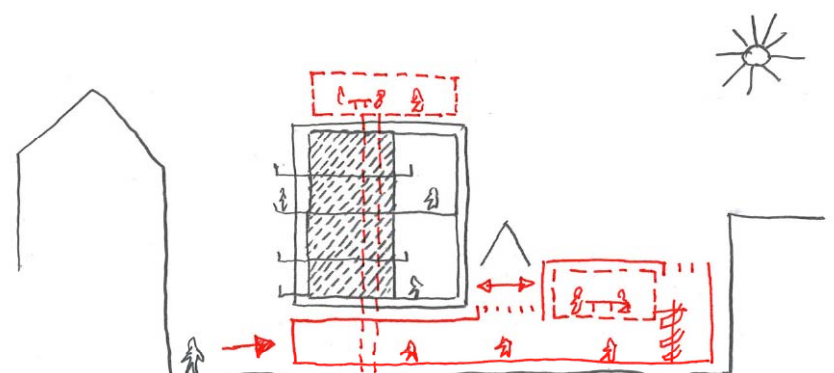


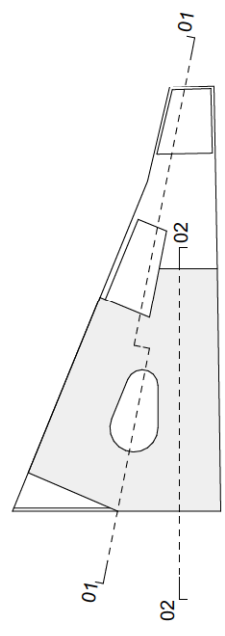
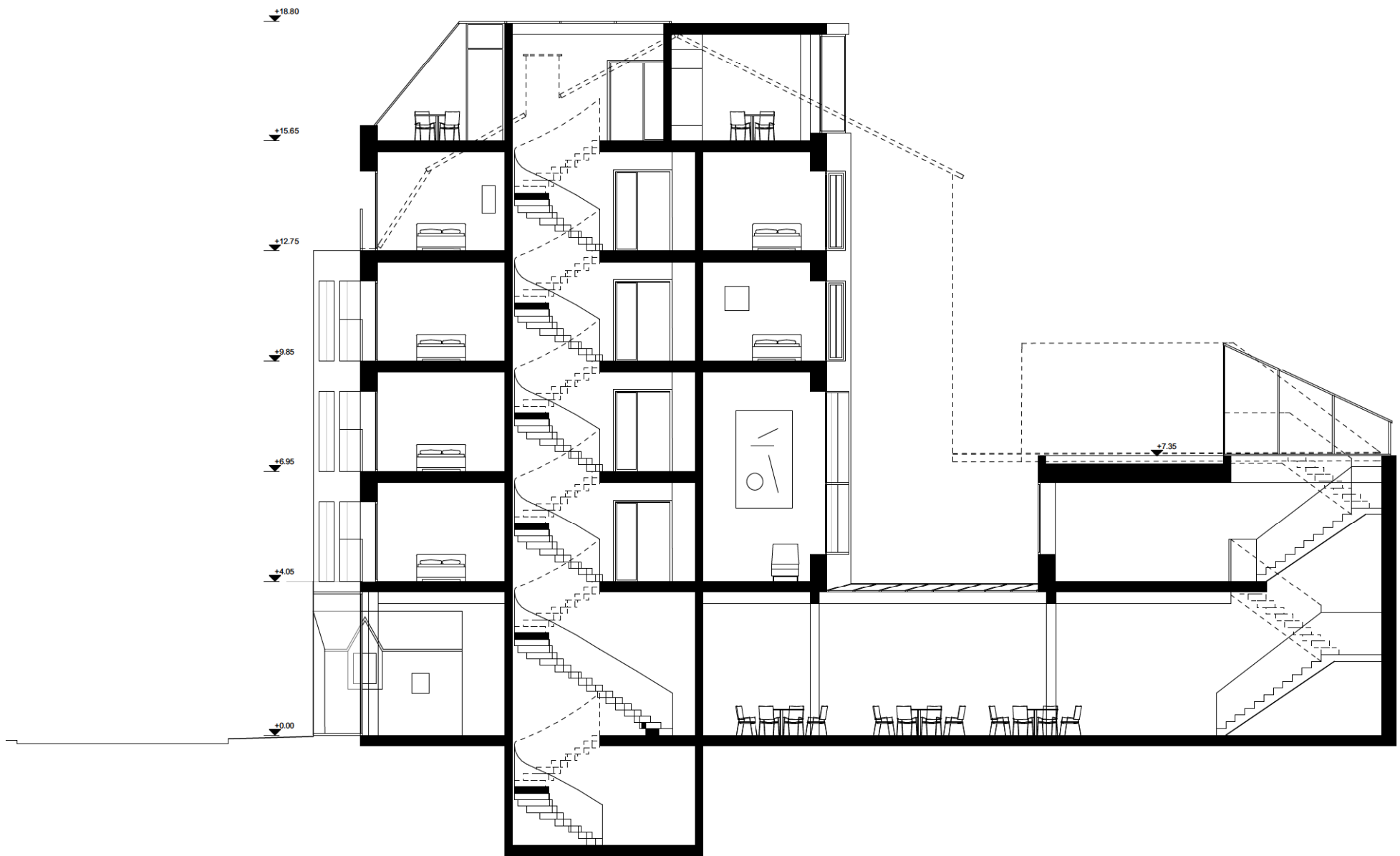
Snede doorheen de maquette, schaal 1/50

Het project KDRUUM schuift de typologie van het huis in het huis naar voor, als een ruische matroesjka. De student huurt een kamer die deel uitmaakt van een duplex, diewelke uitmaakt van « de residentie », die op de gelijkvloers en op het dak aangevuld wordt door de publieke ruimtes. Samen vinden ze onderdak in het project KDRUUM. De duplexen brengen 9 à 10 studenten samen en communiceren doormiddel van een dubbele hoogte in de gemeenschappelijke ruimtes. De lager gelegen verdieping van elke duplex voorziet een woon-en eetkamer, de hoger gelegen verdieping een studeerruimte, hetgeen een natuurlijk beweging doorheen het gebouw teweeg brengt. De gemeenschappelijke ruimtes en de dubbele hoogtes oriënteren zich naar het zuiden en pivoteren rondom de centrale trap om zo een diversiteit aan interacties met studentenkamers en de verschillende verdiepingen te creëren.

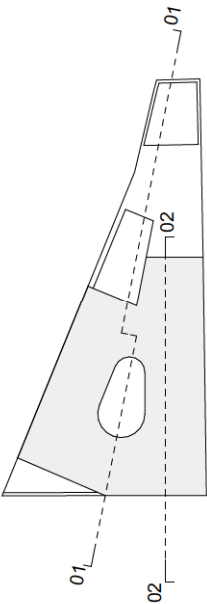
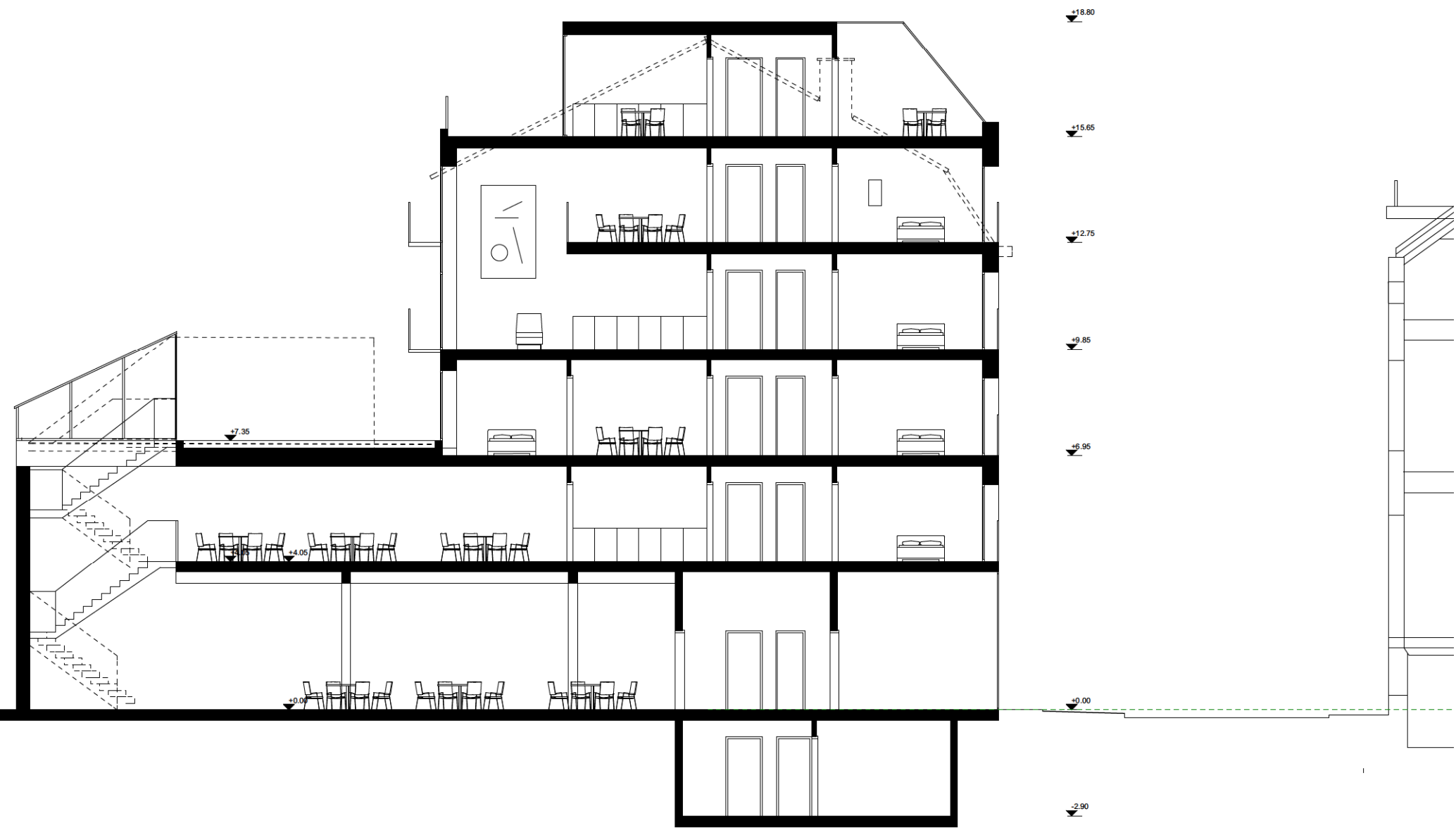
Bij het zoeken naar een evenwicht in oppervlaktes tussen de individuele kamers en de gemeenschappelijke leefruimtes opteert het project KDRUUM voor het maximaliseren van de generositeit van de gemeenschappelijke ruimtes met veel zonlicht, een zuidelijke oriëntatie en een ruimtelijk spel van dubbele hoogte's. Op de mezzanines worden er studeerruimtes voorzien die een meer intiem karakter hebben maar tegelijk een zicht naar buiten hebben en genieten van een gefilterde lichtinval. Een kans op verweving

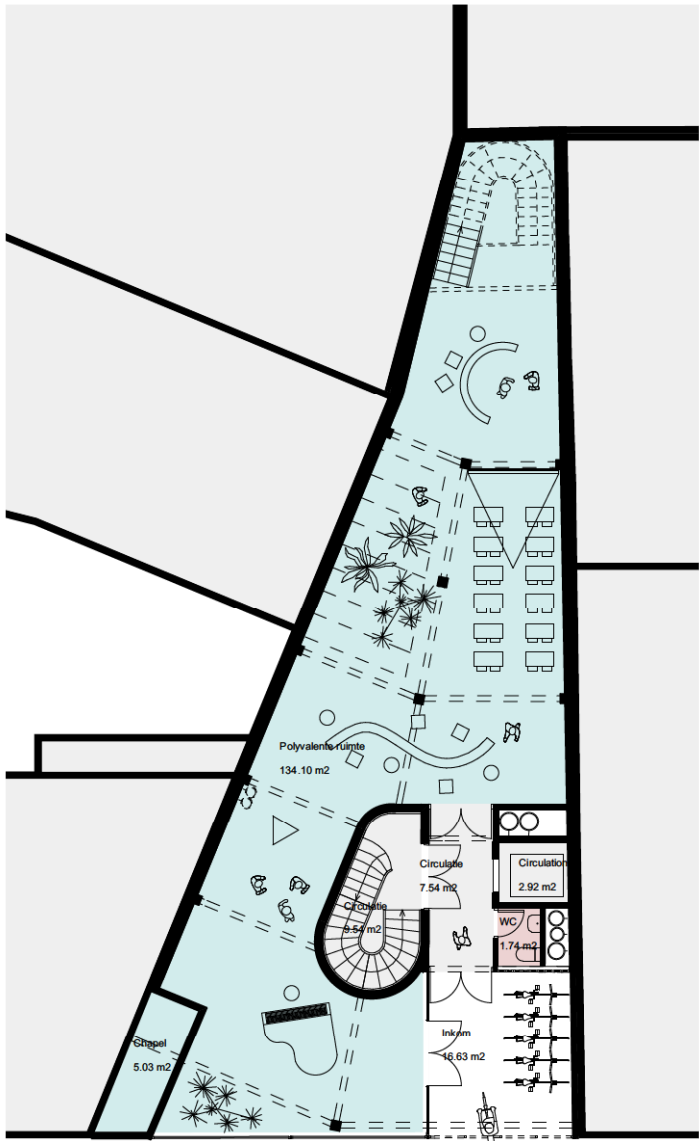
De ambitie tot sociale verweving binnen het project is tevens een economisch potentieel. We wensen in dit opzicht ruimtes voor te stellen die interactie bevorderen maar tevens een bepaalde autonomie hebben. Verhuurmogelijkheden van de publieke ruimte's zijn meervoudig en hun gebruik staat los van het gebruik van de ruimtes bestemd voor studenten. De gelijkvloers zou bijvoorbeeld in combinatie met een coworking ruimte op de eerste verdieping verhuurd kunnen worden aan een culturele associatie dat evenement zou willen organiseren zonder hun bureau te moeten opbergen. Een kunstenaarsresidentie zou kunnen ondergebracht worden op de eerste verdieping met kamers dezelfde verdieping.



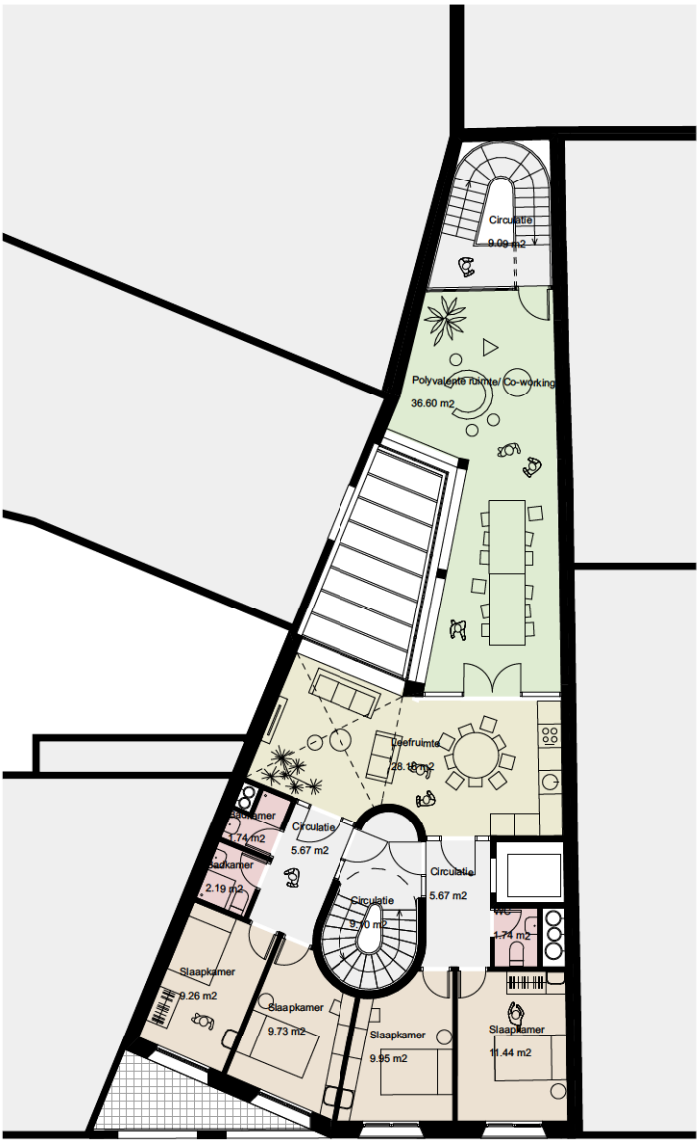


Snede 01, Schaal 1/150

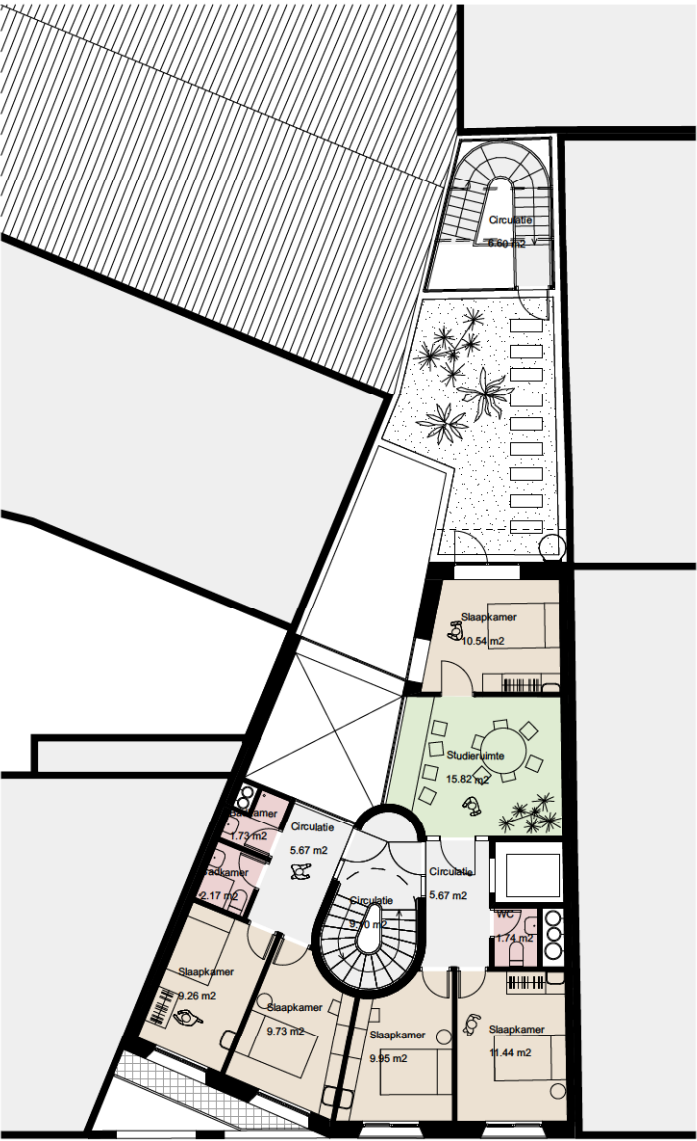




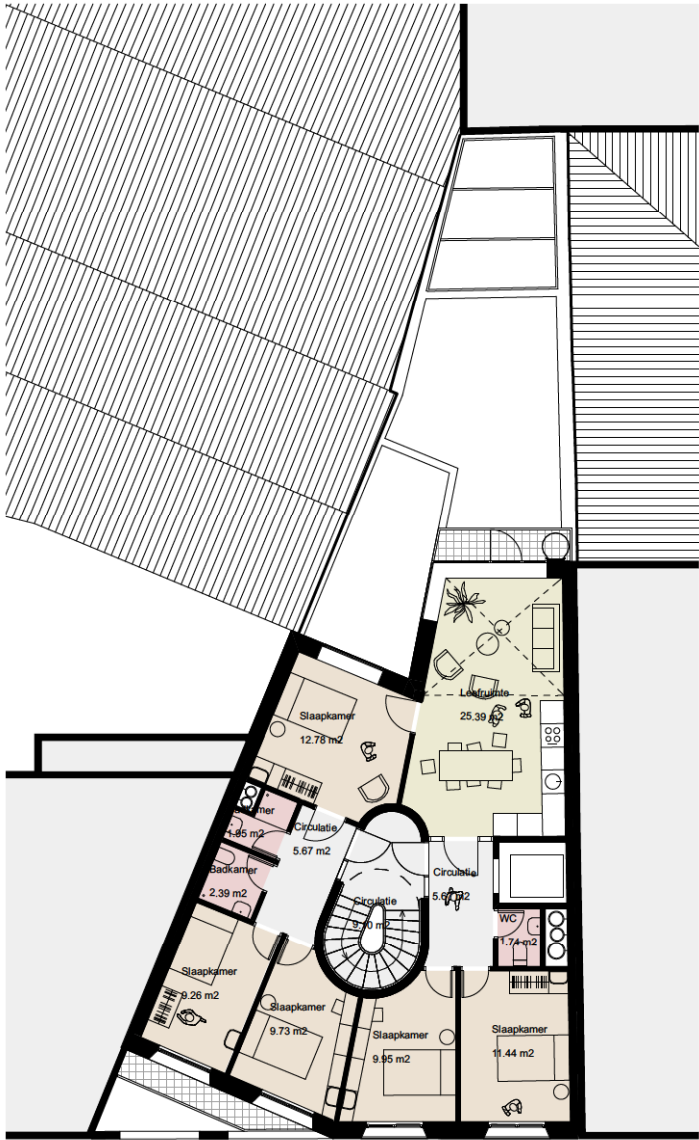
Gelijkvloers



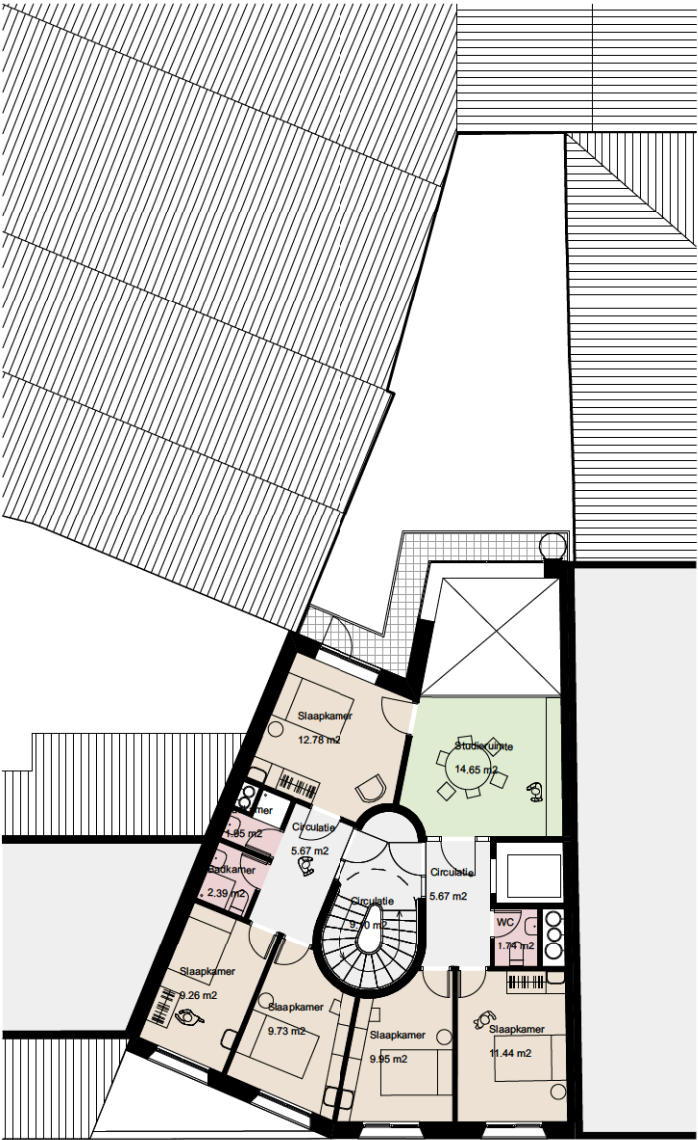
nivo +1



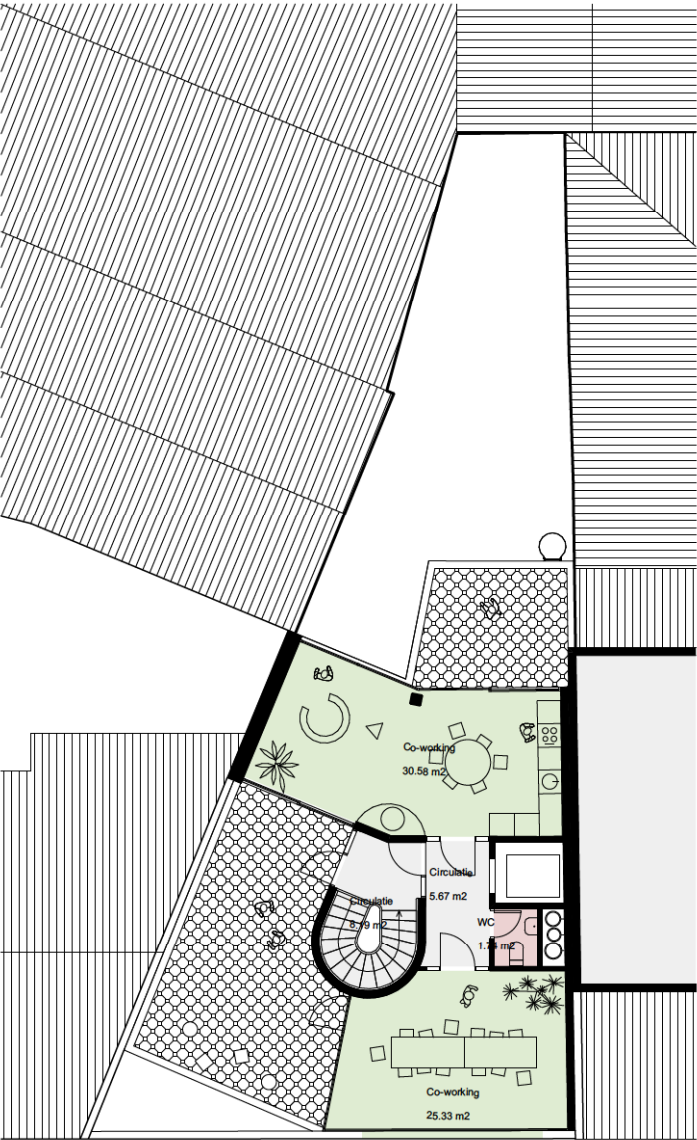
nivo +2



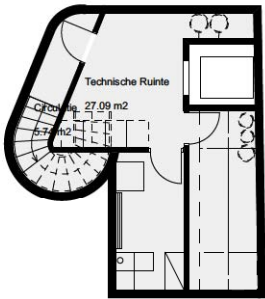
nivo +3



nivo +4



nivo +5

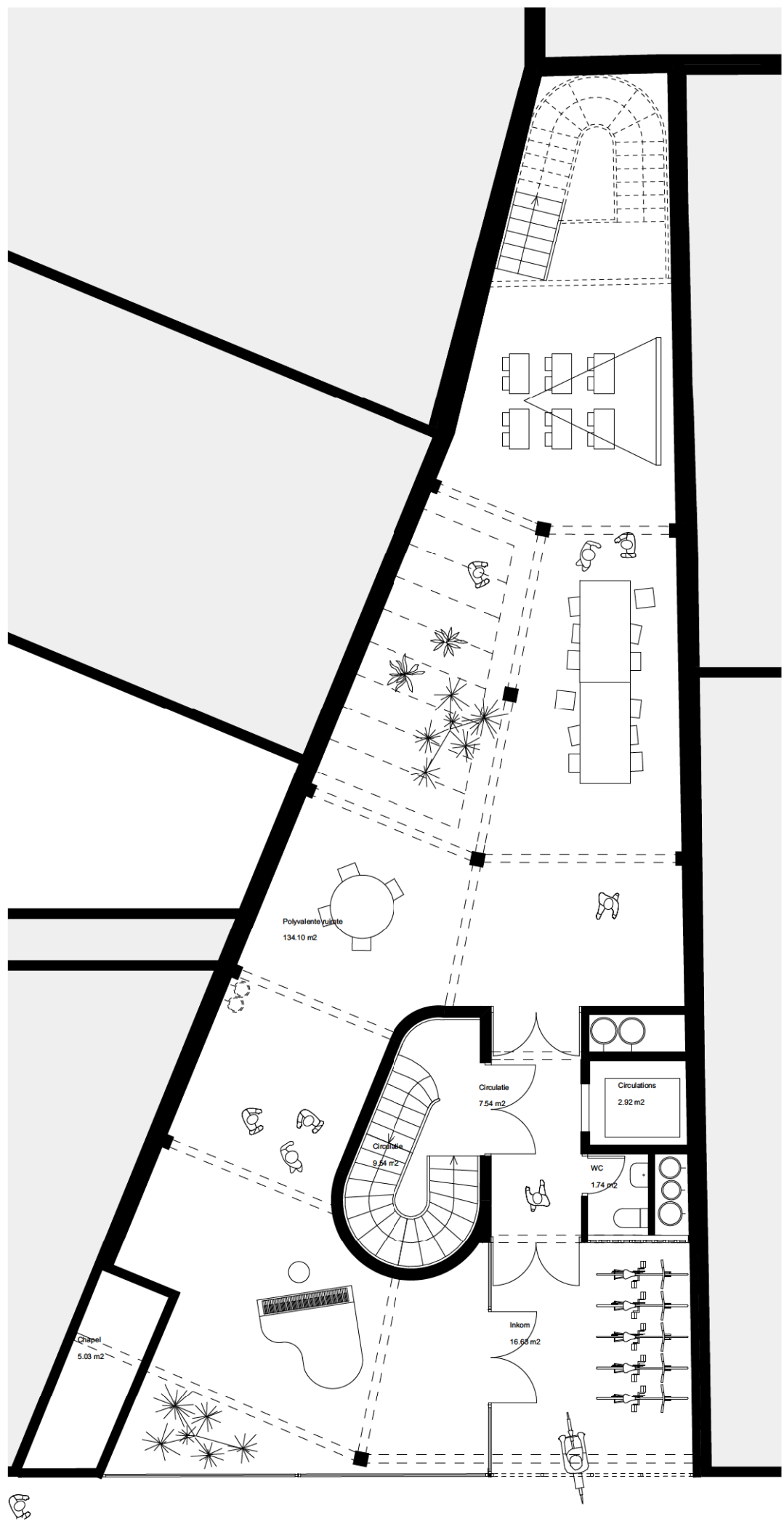


nivo -1

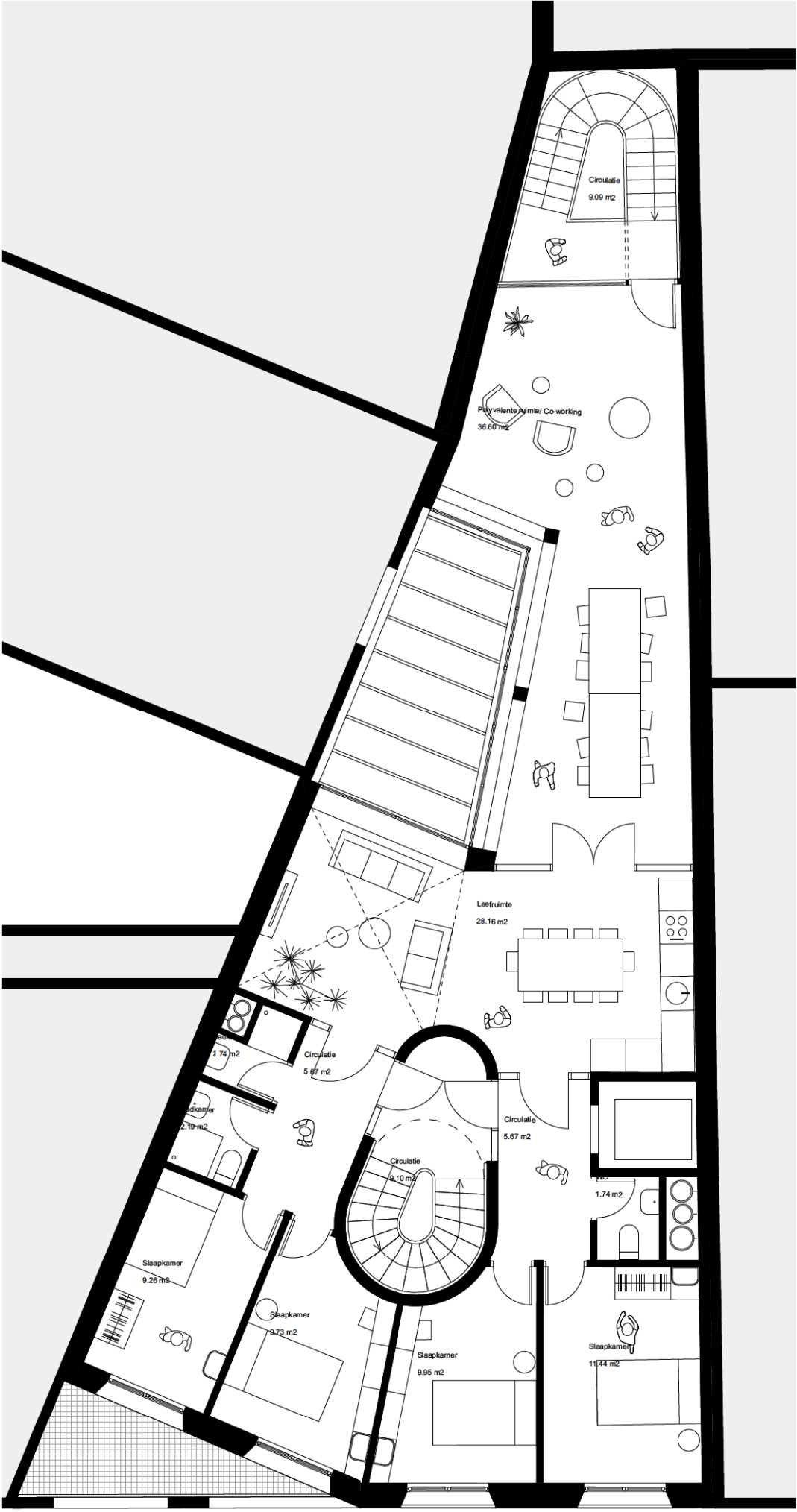
- 140 m² Polyvalente ruimte
- 123 m² Co-working
- 54 m² Leefruimte
- 198 m² Slaapkamer
- 27 m² Badkamer

Een kans op verweving

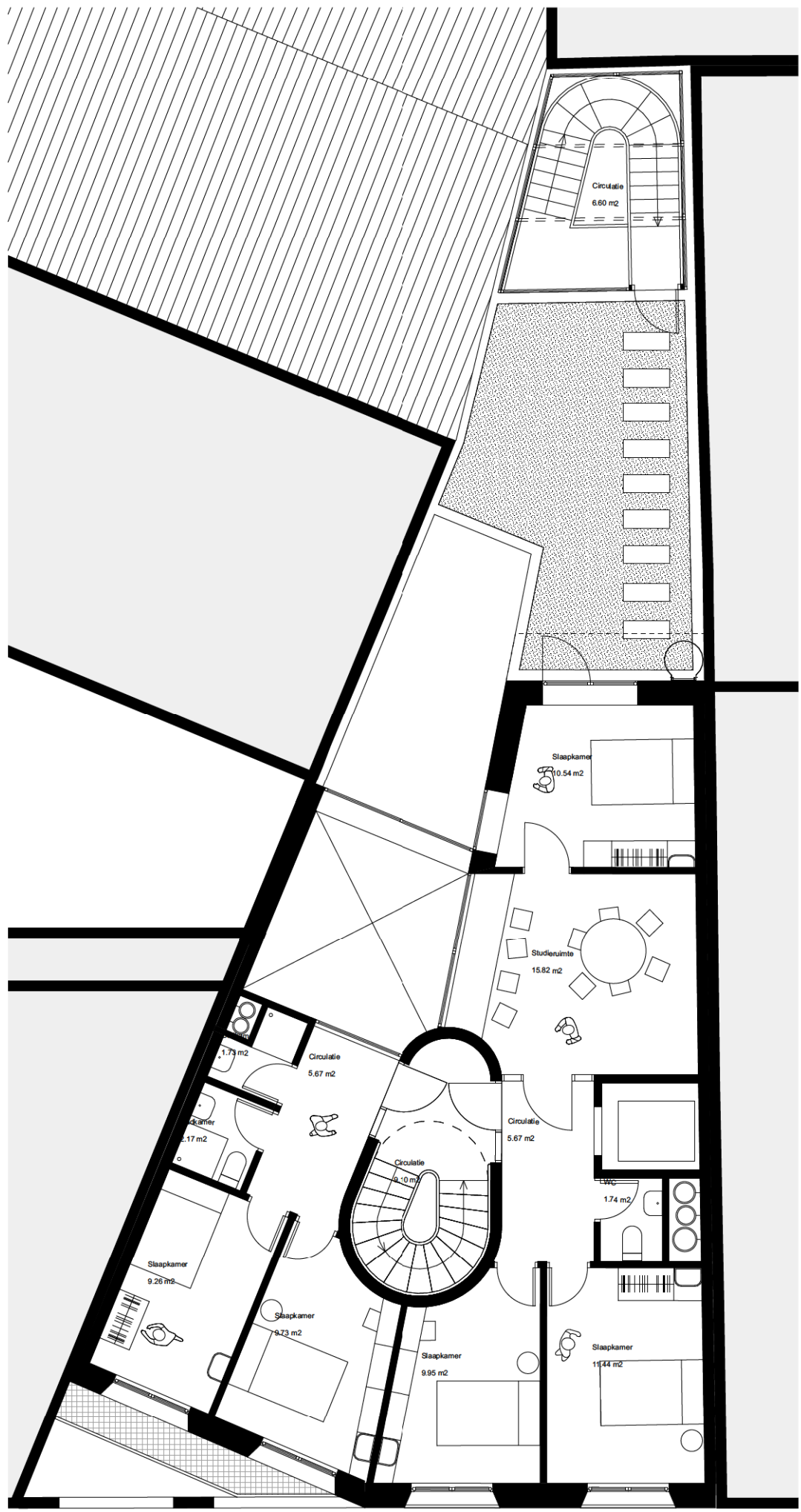
De ambitie tot sociale verweving binnen het project is tevens een economisch potentieel. We wensen in dit opzicht ruimtes voor te stellen die interactie bevorderen maar tevens een bepaalde autonomie hebben. Verhuurmogelijkheden van de publieke ruimte's zijn meervoudig en hun gebruik staat los van het gebruik van de ruimtes bestemd voor studenten. De gelijkvloers zou bijvoorbeeld in combinatie met een coworking ruimte op de eerste verdieping verhuurd kunnen worden aan een culturele associatie dat evenement zou willen organiseren zonder hun bureau te moeten opbergen. Een kunstenaarsresidentie zou kunnen ondergebracht worden op de eerste verdieping met kamers dezelfde verdieping.



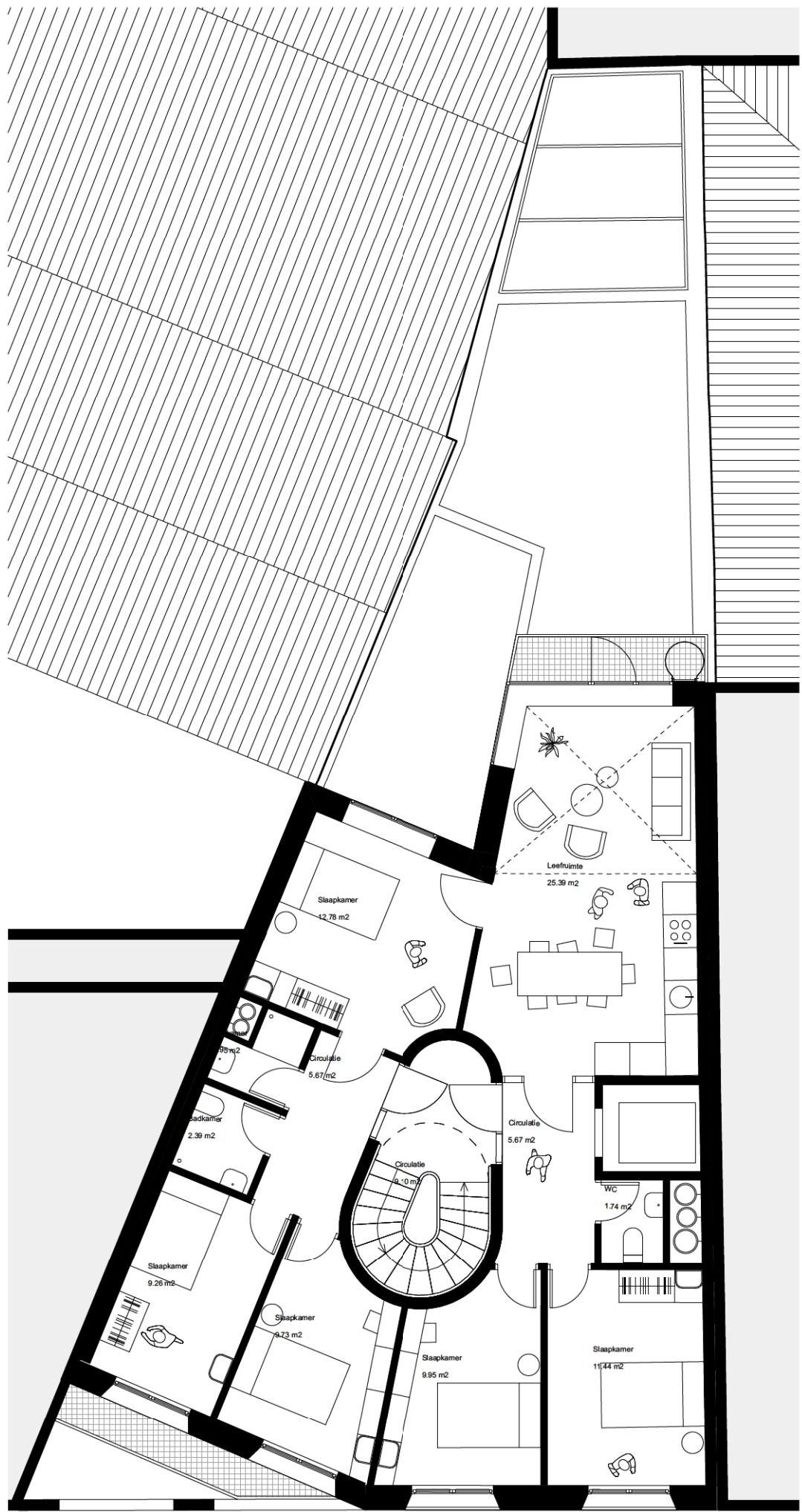
Plan Gelijkvloers, schaal 1/100



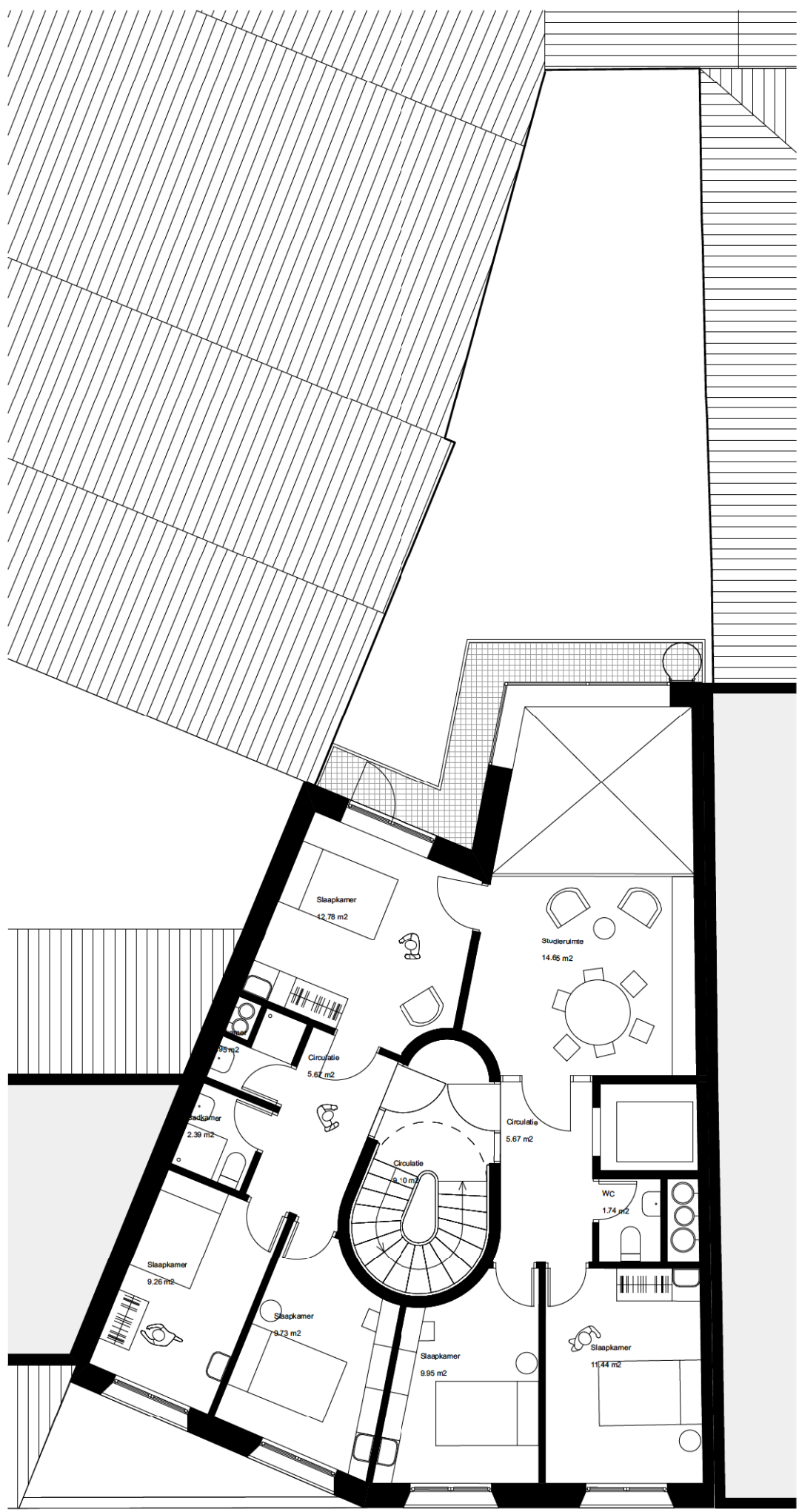
Plan Nivo +1, Schaal 1/100



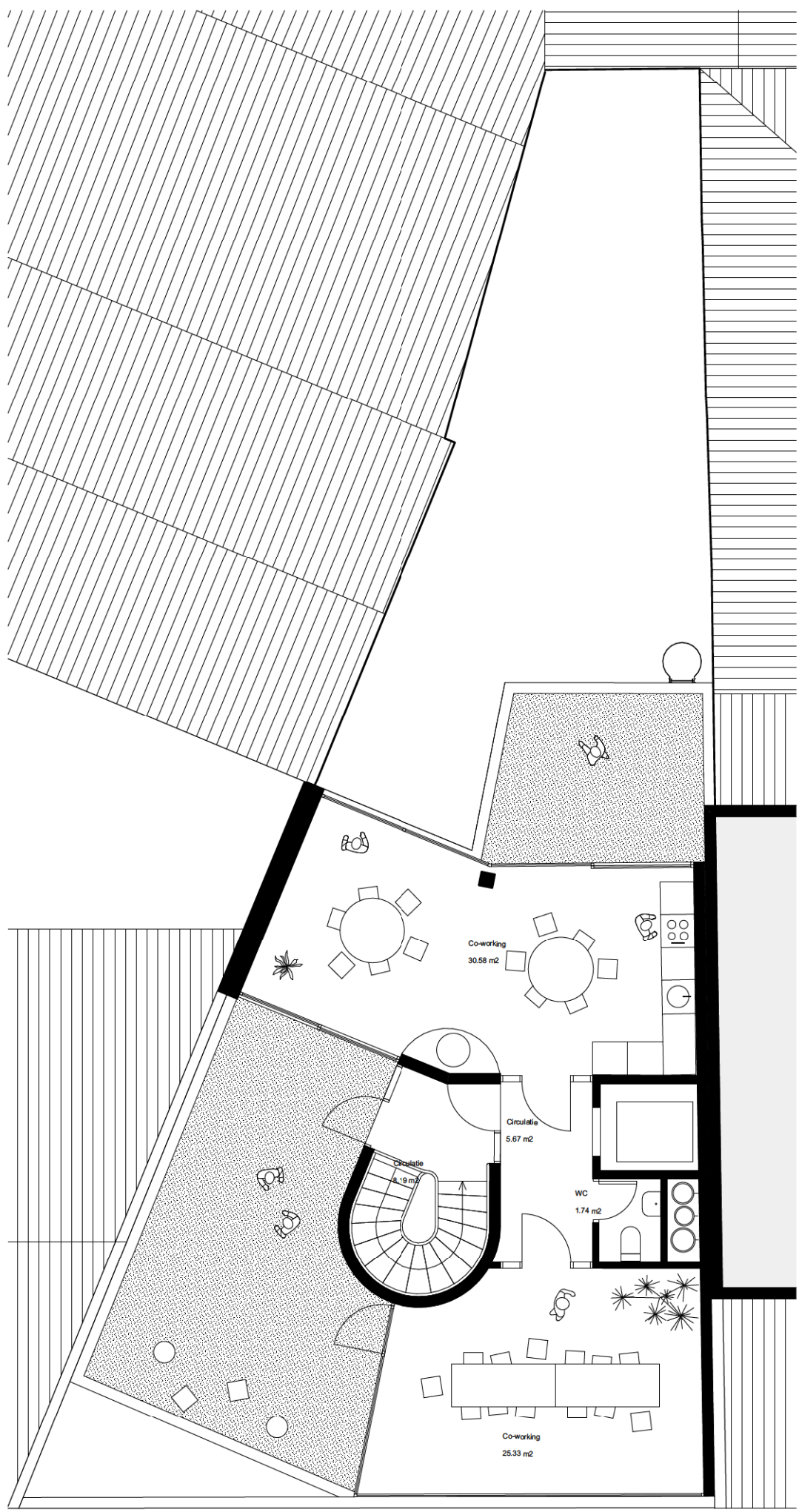
Plan Nivo +2, Schaal 1/100



Plan Nivo +3, Schaal 1/100

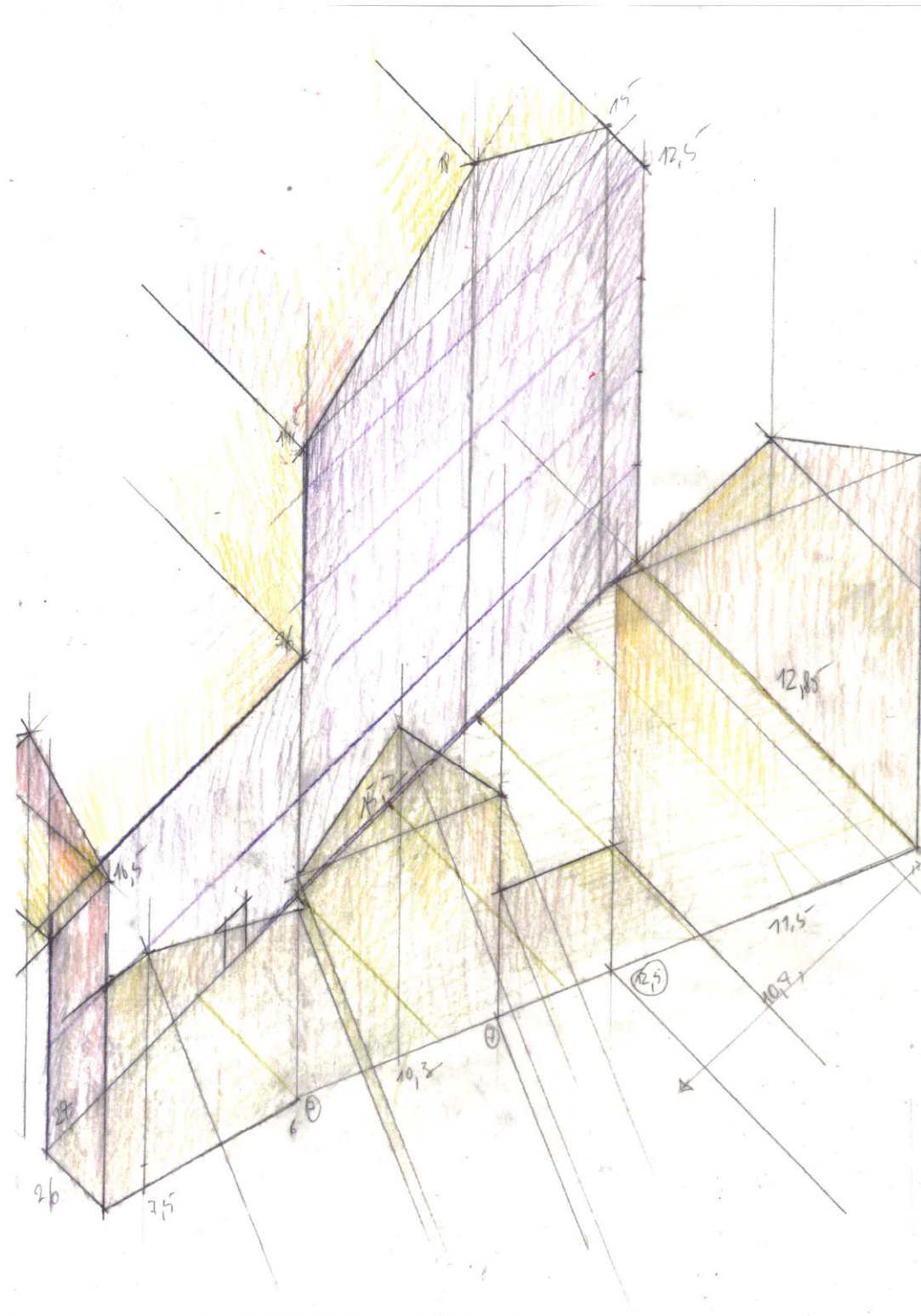


Plan Nivo +4, Schaal 1/100



Plan Nivo +5, Schaal 1/100

3. Een spel met regels





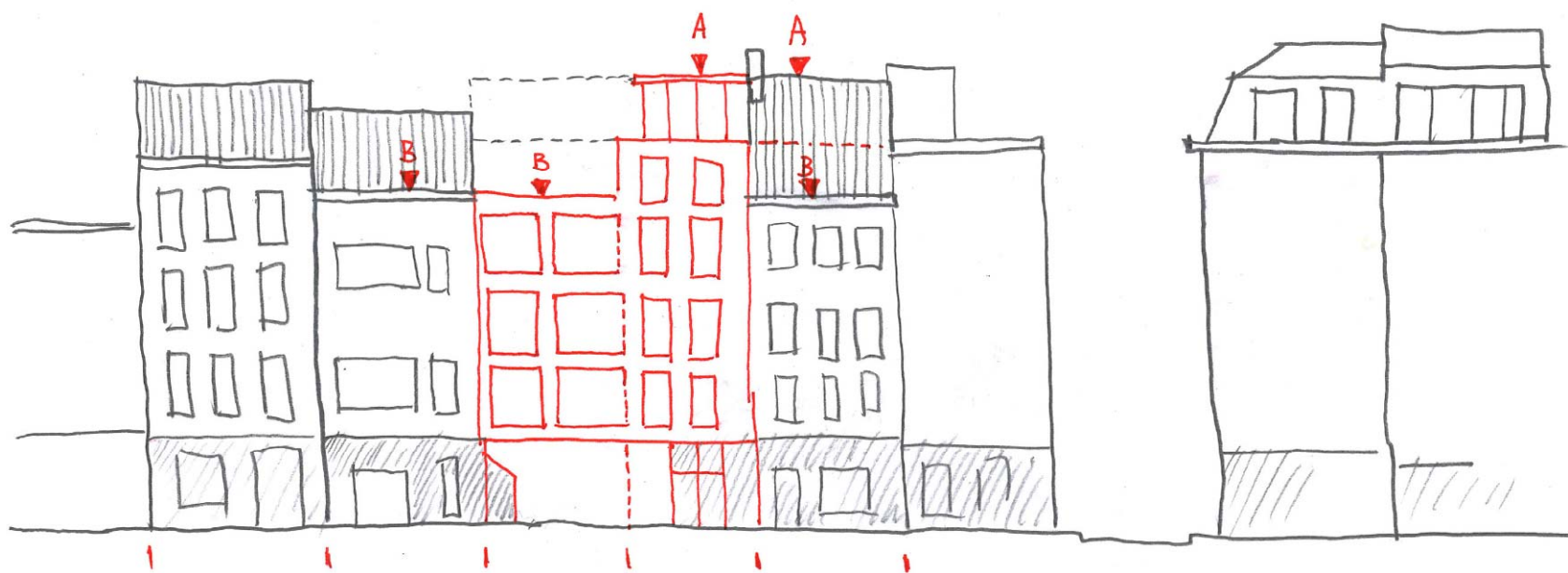


Een spel met regels

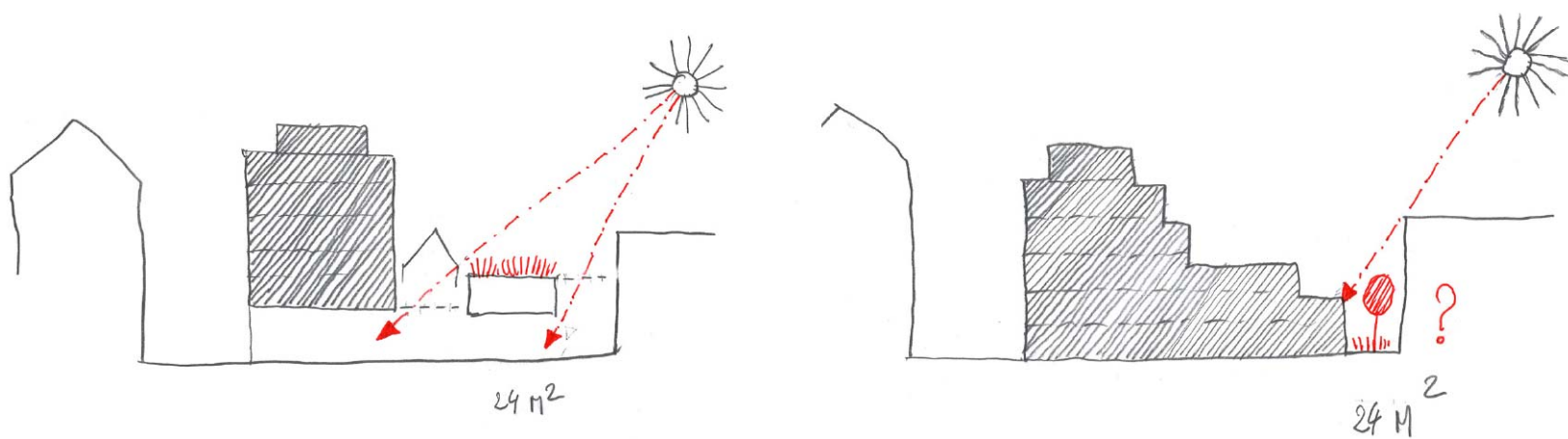
Hoe omgaan met de regelgeving op de ruimtelijke anomalie die de site van KDRUUM is en met een dermate ambitieus en denses programma? De driehoeksverhouding tussen het maximaal benutten van het ruimtelijke potentieel binnen de bijzondere driehoekige context, het bestaande regelgevingskader en de hoge densiteit van het te onderzoeken programma heeft geleid tot een reflectie die de marges van de regelgeving noodzakelijkerwijs opzoekt maar toch probeert een goeie leerling te zijn, met uitzonderingen en interpretaties daar waar er een meerwaarde kan gecreëerd worden voor ruimtelijke kwaliteiten binnen K-Druum, er meer plek aan de publieke dimensie van het programma kan gegeven worden, of waar de anomalie en zijn geschiedenis een knipoog is naar de duivel in onze hoek. Binnen de leefomgeving van de student is het een reflectie over de verhouding tussen individuele leefruimte en een ruimtelijke generositeit ten opzichte van het collectieve samenleven.



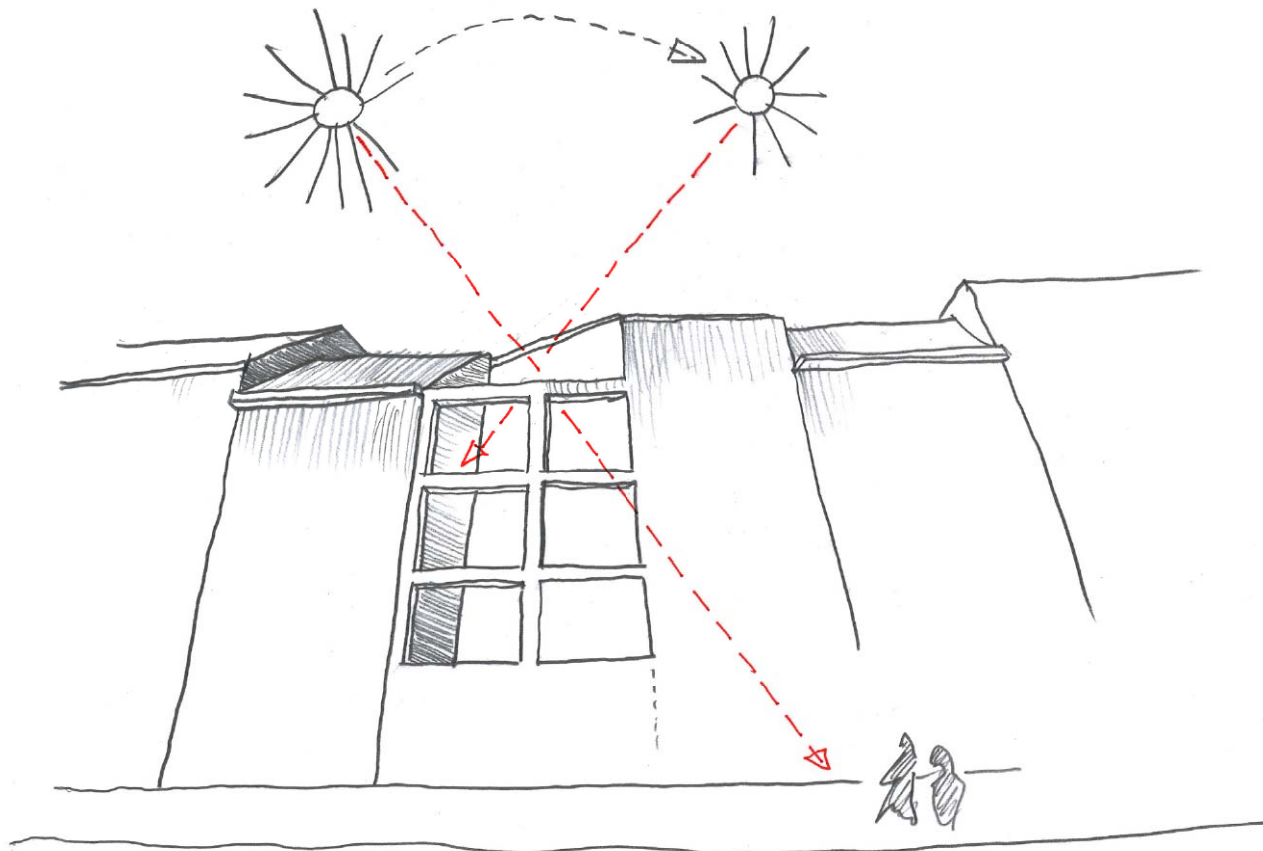
De driehoeksverhouding tussen het programma, de geometrie van de context en het regelgevende kader zorgt voor 2 globale strategieën van aanpak in verband met de volumetrie van het toekomstige project KDRUUM: een volume dat over globaliteit van de site de hoogte opzoekt en in functie van lichten en zichten versneden wordt om zo laag mogelijk in zijn geheel te blijven of een compact volume aan de achterkant en een hoger volume aan de voorkant. De oriëntatie van de site met het zuiden aan de achterkant maakt dat mogelijke onderhandelingen met de burens door het wegnemen van zichten en daglichttoetreding moeilijker zullen verlopen. Met deze overweging in het achterhoofd wordt het voorstel laag gehouden aan de achterzijde en wordt de hoogte opgezocht aan de noordkant.



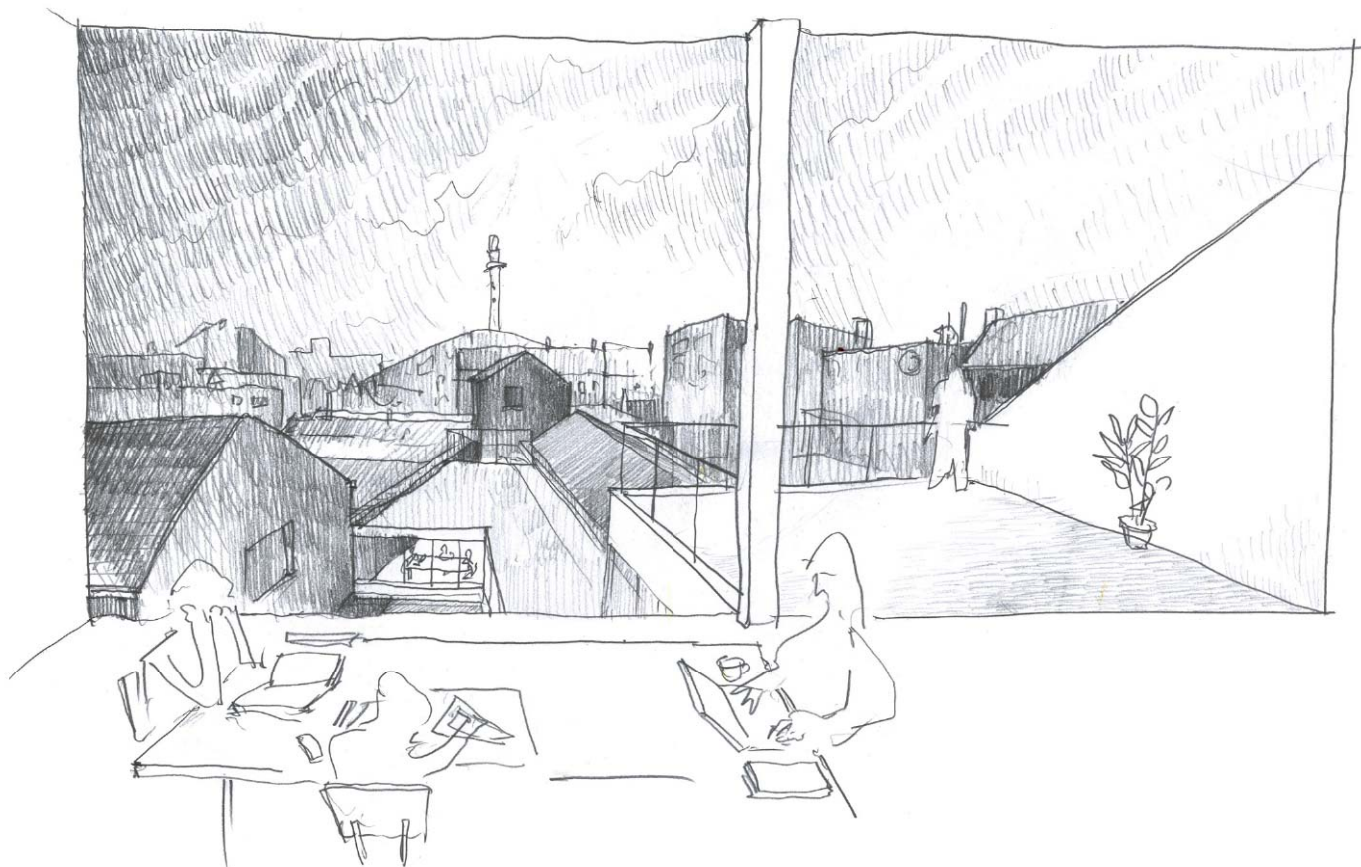
De keuze om met een compact, laag volume aan de achterkant te werken zorgt voor een hoge densiteit aan de straatkant. Om tegemoet te komen aan de regelgeving omtrent toegestane gabarieten wordt het volume aan de straatkant in de hoogte in 2 delen verdeeld volgens de hoogtes van de nabije burens. Het laagste deel dat sluit met haar kroonlijst aan op de laagste buur en plooit zich daarna terug. Het hogere deel lijnt zich uit met iets verder gelegen buurtgebouwen met een plat dak. Het paviljoen op het dak sluit aan op de nok van de hoogste buur.



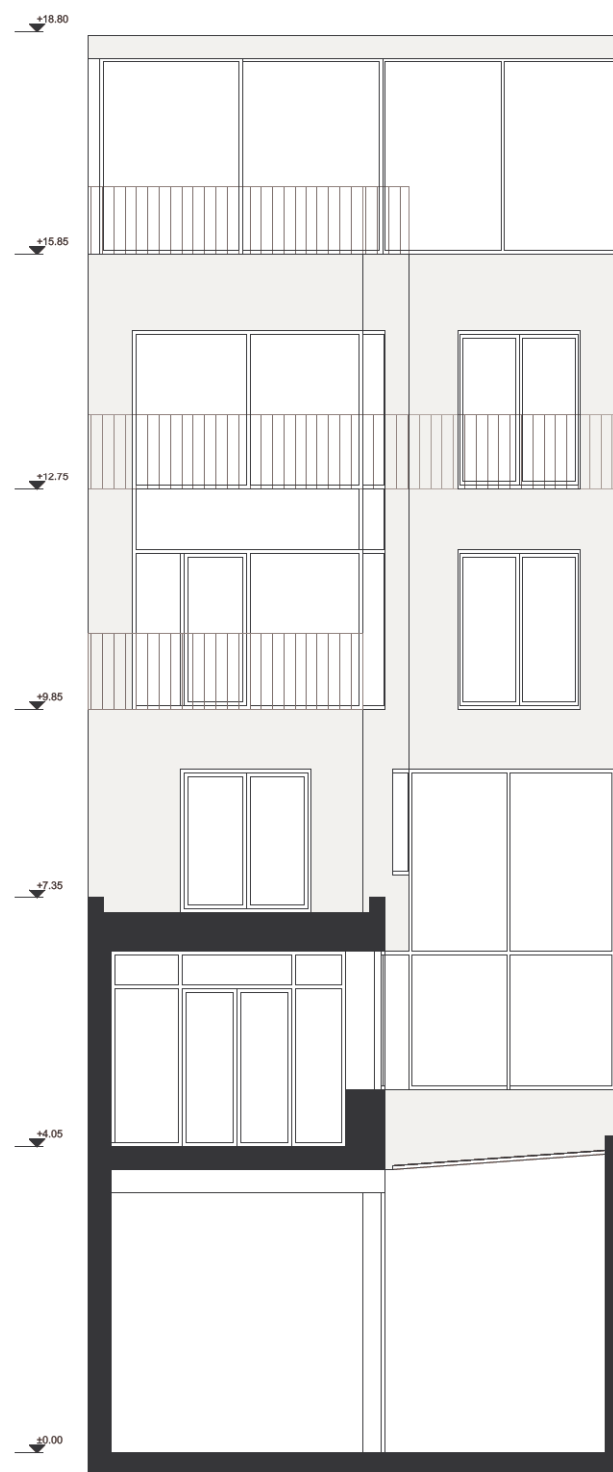
Gezien de versmalling van het terrein aan de achterkant en de wens naar kwalitatieve gelijkvloerse polyvalente ruimte met voldoende daglichttoetreding lijkt het voorzien van een leegte aan de achterkant van de site niet opportuun. De gevraagde vrije ruimte volgens de GSV aan de achterkant van de site van circa 24m² maakt plaats voor twee lichtstraten die zenitaal licht in de ruimte voorzien en die tevens gecompenseerd wordt door een intensief groendak op het achterste volume met dezelfde oppervlakte.



De gevel aan de straatkant wordt door middel van een plooï, teruggetrokken van de straat hetgeen het wegnemen van dalichttoetreding voor de overburen en en straat reduceert. De plooï van gevel is tevens een hommage aan de geometrie van de duivelshoek en laat toe de kapel te integreren in het ontwerp als tegengewicht van het gebouw; een gespannen relatie tussen twee sculpturen die de geschiedenis van de plek fysiek maakt. Met deze geste wordt het publieke karakter van de kapel bewaart en versterkt.



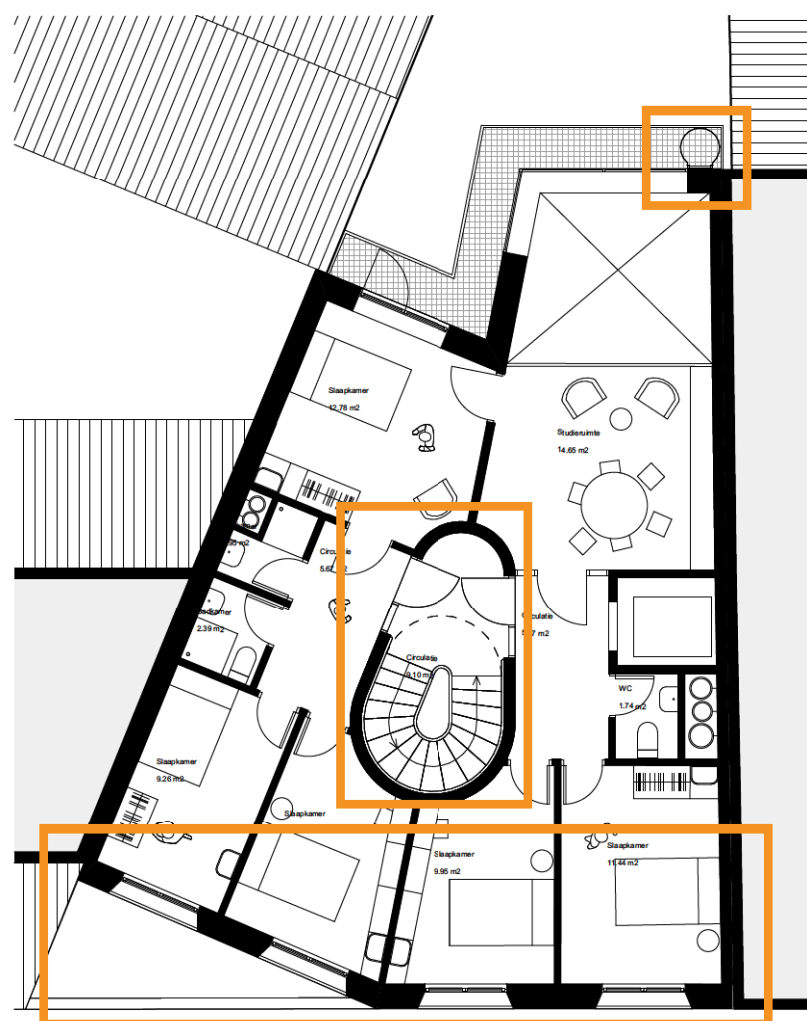
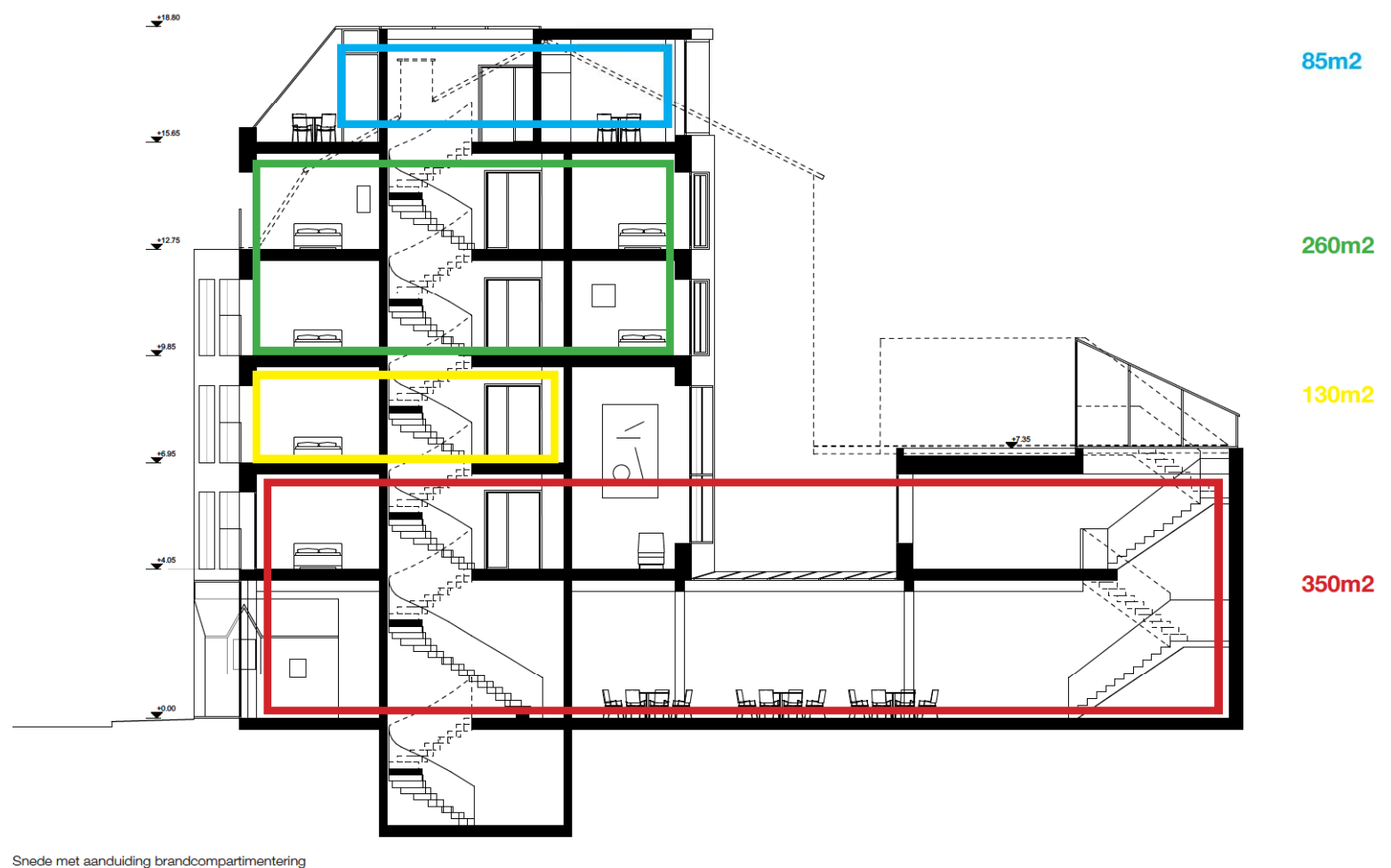
Volgens de GSV bedraagt de maximale oppervlakte 750 m². Het project overschrijdt deze bovengrens om een dakvolume toe te voegen met een publiek karakter en mogelijk autonome uitbating. Op deze manier doorwaadt de publieke dimensie van het project de volledige snede en houdt ze niet op aan het straatniveau. Deze uitzonderlijke plek profiteert maximaal van het zicht over de wijk om zo een mogelijke uitzonderlijke werkplek te worden.



Zuidgevel, Schaal 1/100



Noordgevel, Schaal 1/100

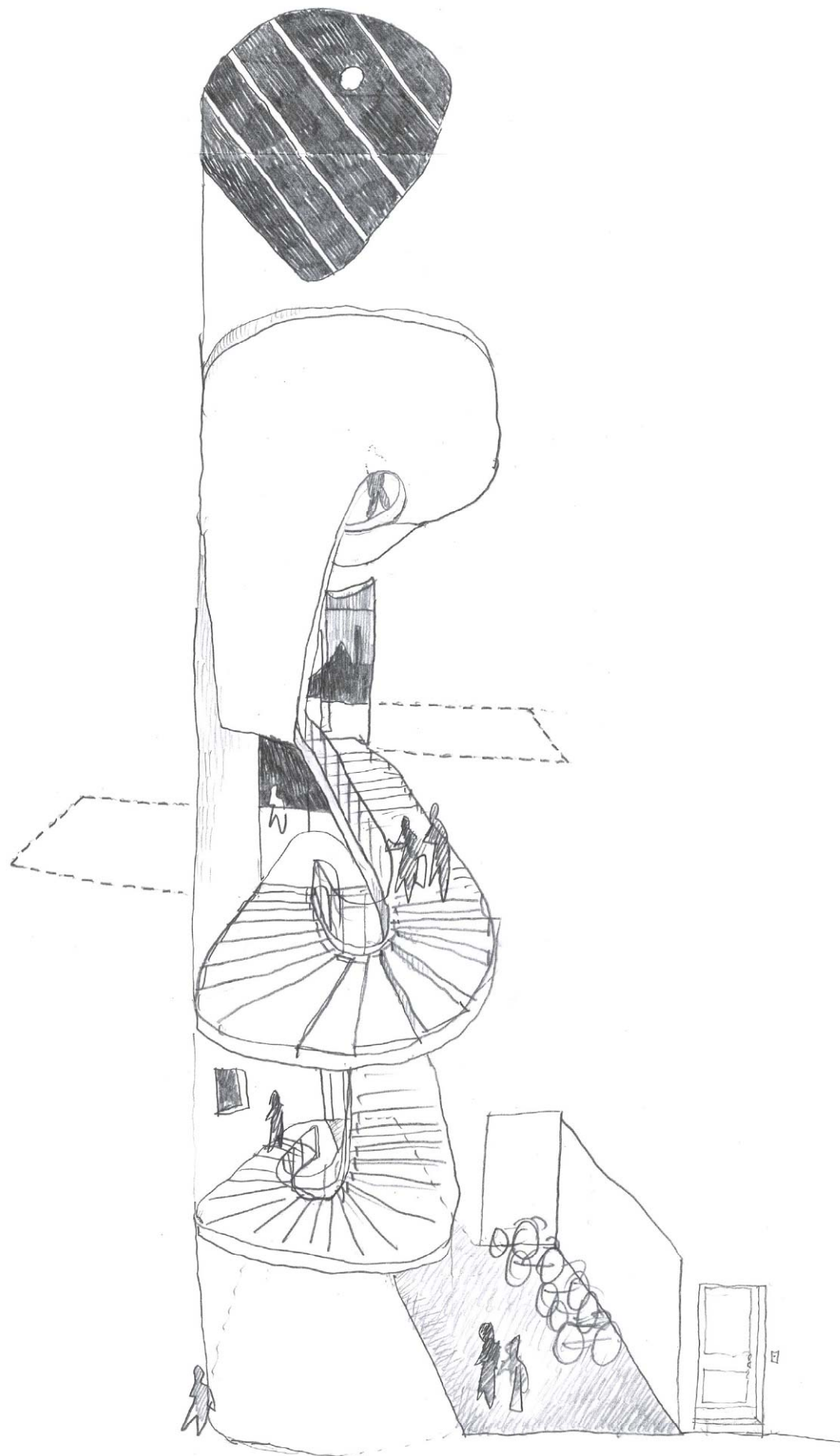


Brandcompartimentering

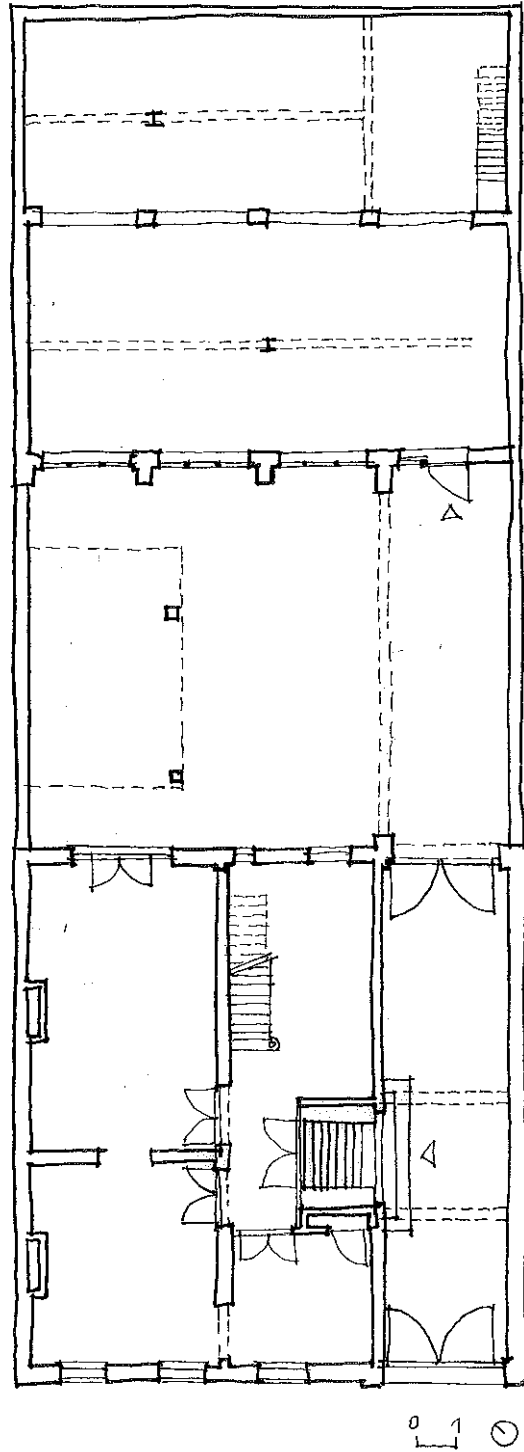
Bovenstaande snede toont de verschillende brandcompartimenten in over het hele gebouw.

Er worden drie vluchtwegen per verdieping voorzien, één doormiddel van de centrale circulatietrap en een tweede aan de achterkant met een vluchtladder die uitgeeft op het groendak op de 2e verdieping, die op haar beurt bereikbaar is via de trap aan de achterkant van het project. Een derde vluchtweg aan de straatkant doormiddel van de balkons van elke studentenkamer

4. Een permanente architectuur. Neutraliteit in functie van evolutie



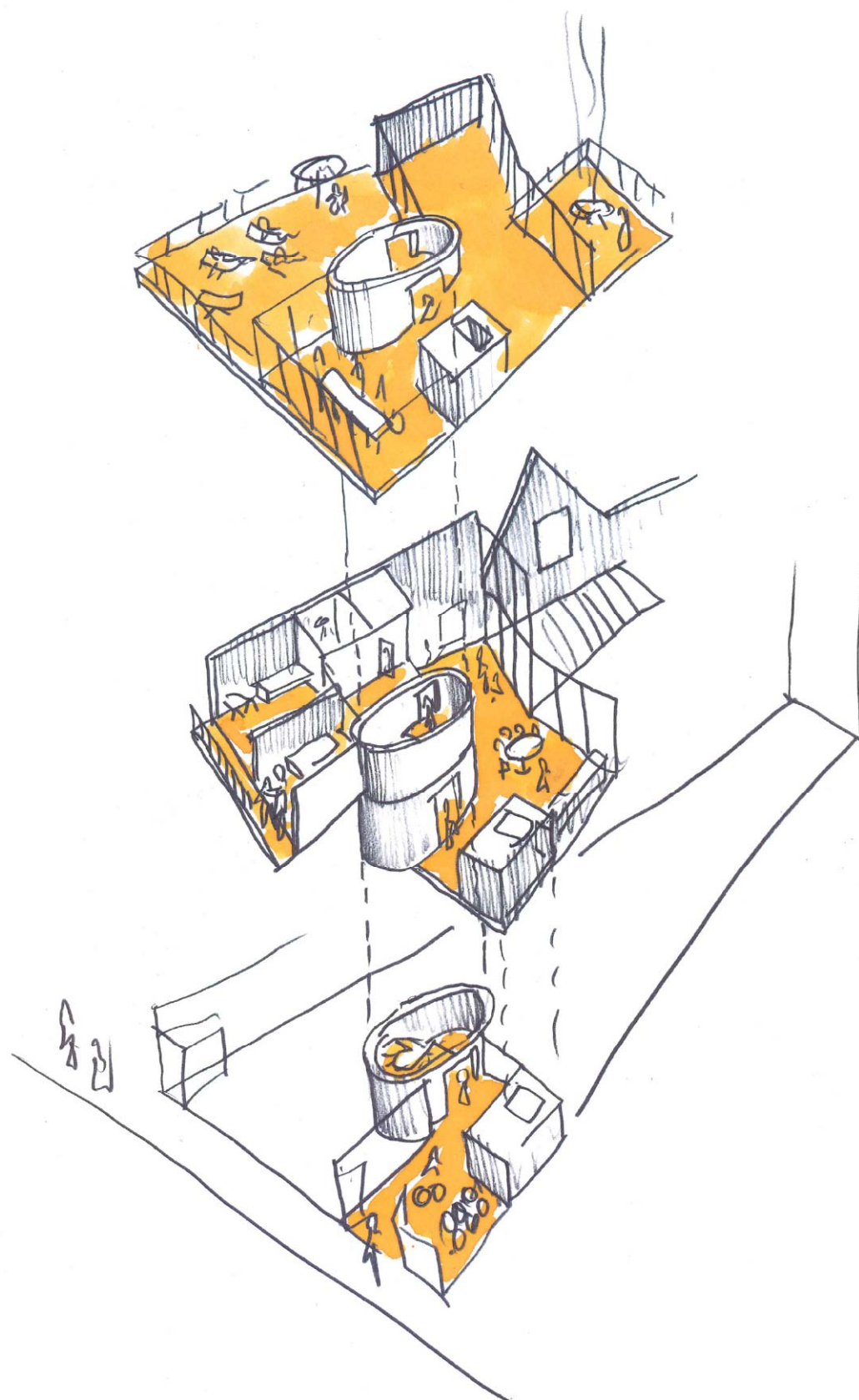


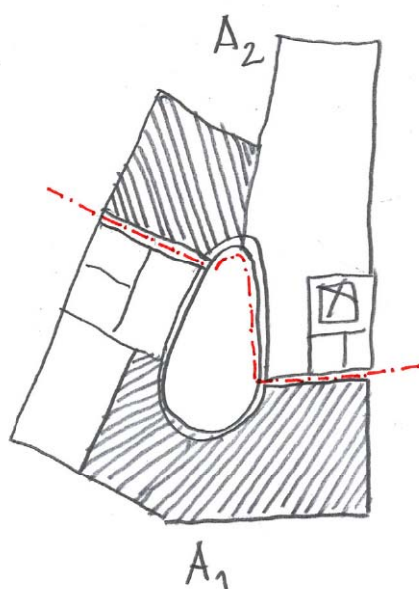
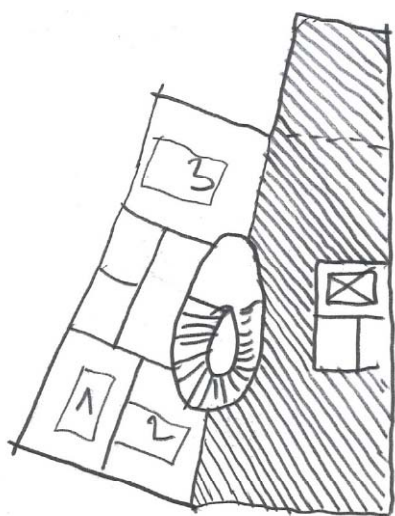
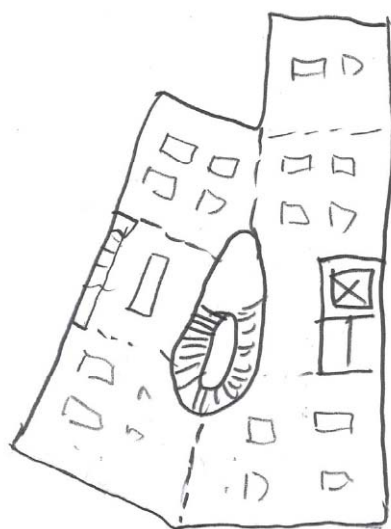
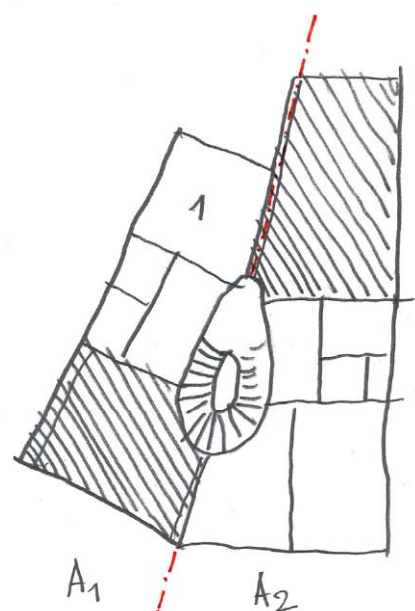


Een permanente architectuur. Neutraliteit in functie van evolutie

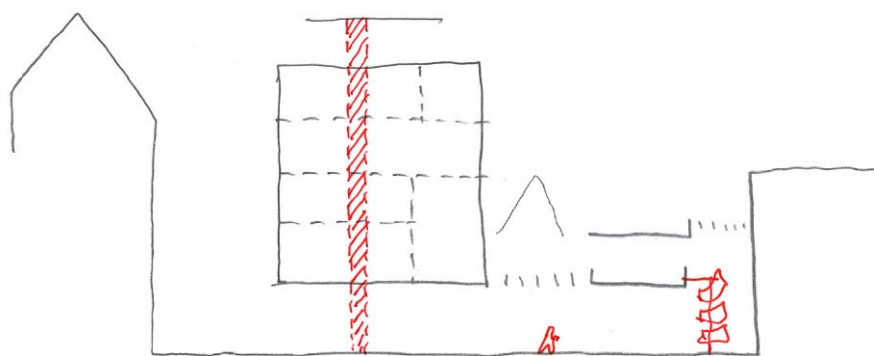
Het gebouw in de Hopstraat 63 heeft doorheen de tijd een onwaarschijnlijke verscheidenheid aan bestemmingen en gebruikers gekend. Het lijkt ons dan ook aangewezen te onderzoeken welke architecturale karakteristieken van het gebouw deze kwaliteiten van openheid en verwelcoming hebben mogelijk gemaakt. De aanwezigheid van kunstenaars en de aandacht besteed aan hun leefwereld en visie heeft bij haar meest recente ontwikkeling een reeks beslissingen teweeg gebracht die niet essentieel waren maar die de originele ambities van het project rijker hebben gemaakt. Kunst heeft in deze zin het idee van het renovatieproject verrijkt en het mogelijk gemaakt verder te gaan dan het zoeken naar generische oplossingen.

Hoe kan het toekomstige gebouw ook deze genereuse onverschilligheid in zich vervatten die maakt dat een ruimte zich kan transformeren tot atelier, een slaapvertrek of een tentoonstellingsruimte. Dit heeft zonder meer te maken met de eigenschappen van de ruimtes zelf. Hun hoogtes, proporties, evenwichtige verlichting, de dimensionering van de muren, de duidelijkheid van de algemene organisatie, de generositeit en eenvoud van de circulatie, etc. Een reeks onderdelen waar het nieuwe project aandacht dient aan te besteden om een vorm van onbepaaldheid te bewaren en zo het project te bewaken voor een programmatische en ruimtelijke overdefinitie.





De structurele en sculpturale kern van het gebouw weerspiegelt de keuze voor een permanente architectuur met flexibiliteit in haar DNA. De wenteltrap in ter plaatste gestort beton wordt een centraal thema van het project door haar specifieke vorm en materialiteit en tegelijk de structurele drager van alle vloerplaten. Binnen haar ronde vorm ontwikkeld zich verticale hoofdcirculatie, met een eenvoudige en efficiënte distributie doorheen het gebouw als gevolg. De lichte invulwanden die vervolgens de verschillende kamers definiëren kunnen in de toekomst gemakkelijk verplaatst of verwijderd worden om plaats te maken voor bijvoorbeeld een appartement of een bureauimte. De vrije hoogte van de verdiepingen worden bepaald door wens om de hoogte van het dakpaviljoen en de gelijkvloers zo genereus mogelijk te maken. De transformatie van het gebouw wordt niet enkel bedacht in relatie tot een circulair gebruik en hergebruik van de infrastructuur van het gebouw maar ook door de vormelijke articulatie van de structurele elementen die de permanentie en continuïteit van het gebouw verzekeren, los van zijn huidig gebruik.





De basis van de bovengrondse constructie wordt gevormd door een combinatie van massief- en skeletbouw, bestaande uit dragend metselwerk voor de buitenwanden en kolommen en balken in beton of staal naargelang de toepassing voor de draaglijnen binnenin het gebouw. Op die manier is de ruwbouwstructuur aan de binnenzijde geen dwingend keurslijf voor de latere invulling van het gebouw, en kan er makkelijk een functionele aanpassing worden gerealiseerd.

Door dit bijzonder heldere draagconcept, wordt de ruimte tussen het beperkt aantal draaglijnen nu en in de toekomst vrij indeelbaar en vormt de structuur nergens een barrière voor de technieken. Meer dan ooit moeten we ons er immers van bewust zijn dat daadwerkelijk ecologisch bouwen, betekent dat we degelijk, flexibel en toekomstgericht moeten gaan bouwen.

Voor de standaard vloeren en platte daken kozen we voor breedplaatvloeren (prédallen). Deze garanderen een snelle, zekere en economische bouwmethode. Een betonconstructie heeft hier ook het voordeel dat de brandveiligheid geen verdere maatregelen behoeft, en dat de constructie zelf – indien verzorgd uitgevoerd – in het zicht kan blijven en er dus geen extra afwerkingskosten dienen voorzien te worden.

Een breedplaatvloer heeft t.o.v. de welfsels het voordeel dat de bovenzijde van de raamopeningen in de gevel heel gemakkelijk kan samenvallen met de onderzijde van de betonplaat, door de randzone van de betonplaat als

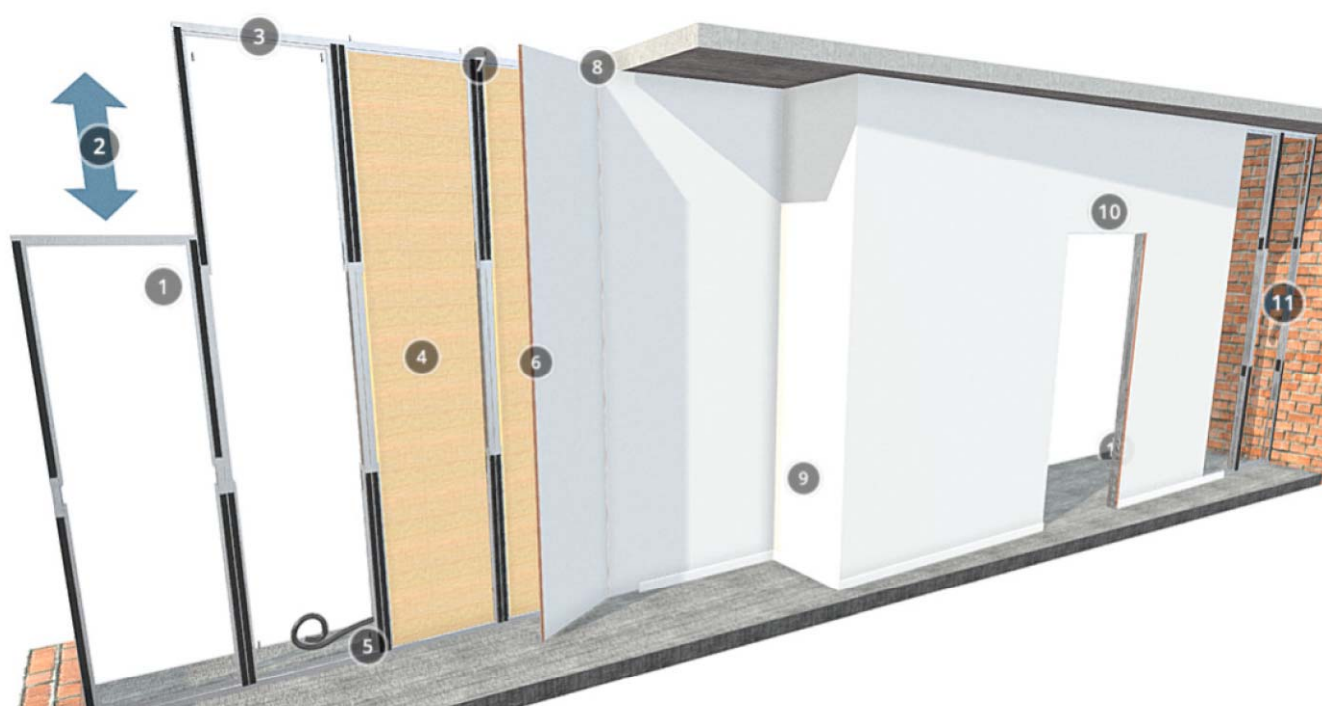
inwendige balk te gaan wapenen.

Voor het dak van de bovenste verdieping kozen we voor een houten roostering. Deze heeft verschillende voordelen: het is een standaard produkt dat goed gekend is bij alle uitvoerders, het kan is een economisch en ecologisch produkt en het geeft de ruimte bovendien een extra architecturale eigenheid.

Voor wat betreft de funderingen voorzien we op dit moment een algemene funderingsplaat op volle grond, met vorstranden rondomrond en een paalfundering, gezien we bouwen in laag Brussel.

De palen worden ingeplant op 80cm van de gemene muur, zodat er geen bijkomende kosten zijn indien de fundering van de bestaande gemene muren niet in orde zou zijn.

Sowieso is het noodzakelijk om op de site van het project sonderingen te laten uitvoeren, zodat hier meer zekerheid over kan bekomen worden bij de verdere uitwerking van het funderingsprincipe.



De duurzaamheid van een gebouw wordt niet enkel bepaald door de energiezuinigheid. Ook de flexibiliteit en aanpasbaarheid, materiaalgebruik en watergebruik bepalen of een gebouw duurzaam is. Dit ontwerpteam streeft naar een integrale aanpak van duurzaamheid en heeft dan ook de ambities voor bovenvermelde onderdelen bepaald door onderlinge synergieën en interacties te onderzoeken.

Flexibiliteit en aanpasbaarheid

Door te kiezen voor een centrale traphal waaraan het gebouw bij wijze van spreke wordt opgehangen, blijft een grote flexibiliteit mogelijk. De binnenwanden zijn niet dragend en kunnen afhankelijk van de functie verplaatst worden. We opteren voor een systeem waarbij dit verschillende keren kan zonder kwaliteitsverlies of verlies van grondstoffen.

Materialen

Het ontwerp laat zich baseren op de principes van circulair bouwen. Dit wil zeggen dat waar mogelijk gekozen wordt voor oplossingen die er voor zorgen dat materialen zonder kwaliteitsverlies hergebruikt kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn de demonteerbare binnenwanden. Tijdens het ontwerpproces zullen materialen afgetoetst worden aan deze circulaire principes. Materialen zijn bij voorkeur streekeigen en duurzaam gelabeld.

Water

Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk regenwater te gebruiken voor toepassingen waarvoor geen drinkkwaliteit nodig is. Hiervoor wordt water opgevangen van de daken. Voor het meest zichtbare dak wordt echter gekozen voor een groendak. Gebruik van dit water is niet mogelijk, maar de

ontwerpers brengen met dit dak een beetje leven in dit gesloten bouwblok. Bij de selectie van de planten zal bijzondere aandacht gaan naar planten die nuttig zijn voor de Brusselse fauna.

Energie

De Brusselse EPB-norm is al relatief streng voor wat betreft isolatie. We gaan hier echter nog een stapje verder en isoleren tot passief niveau. Hierdoor wordt de benodigde energie nog verder beperkt. Ook de luchtgroep met warmte- en vochtrecuperatie draagt bij tot het verminderen van de energievraag. De productie voor verwarming gebeurt met een warmtepomp. Verder onderzoek ter plekke moet uitwijzen of grondboringen hiervoor mogelijk zijn. Het ontwerpteam kiest resoluut voor een technische oplossing zonder fossiele brandstoffen. Op deze manier willen we niet enkel bijdragen aan het stoppen van de klimaatverandering, maar willen we ook meewerken aan zuivere lucht in de stad.

Andere duurzame maatregelen

Om vervoer per fiets aan te moedigen wordt centraal een fietsenstalling voorzien.

Om vogels aan te trekken worden nestkastjes geïntegreerd in het ontwerp.

Een groendak zorgt mits een goede keuze van planten voor opname van fijn stof en een vermindering van het hitte eiland effect in de stad. worden bij de verdere uitwerking van het funderingsprincipe.

5. De Duivel in de hoek



BEELDTENIS VAN DE DUIVEL

De duivel in een hoek kan worden gelezen als een gelukkige verrassing alsook het nodig risico om deze verrassing te teweeg te brengen.

De hieronder gepresenteerde artistieke interventie heeft niet de pretentie een dermate magische rol te spelen maar ze heeft de ambitie een verschuiving in de ervaring van het gebouw te genereren, een andere kijk op het gebruik van deze toekomstige architectuur.

Als de kapel en zijn geschiedenis een symbolische en mystieke laag aan de site toevoegt, kan het artistieke project hier gepresenteerd beschouwd worden als een nieuwe laag die het architecturale project wenst te kleuren.

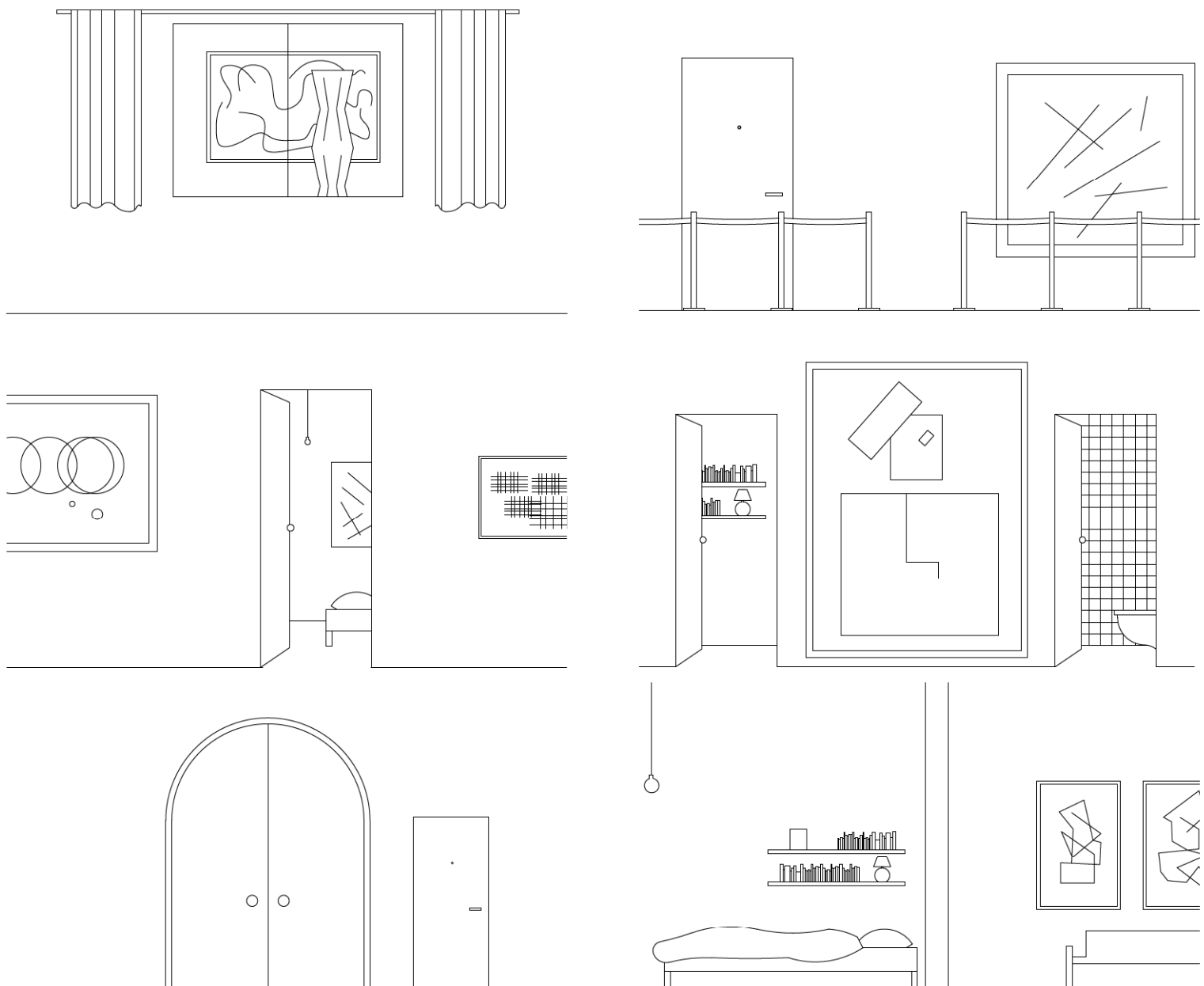
Voordat dit artistieke project uit de doeken wordt gedaan is het goed de aandacht te vestigen op het feit dat het team AHA/V+ van in het begin een kunstenaar heeft opgenomen om het ontwerpend onderzoek omtrent KDRUUM aan te pakken. Deze uitnodiging heeft mij de kans geboden deel te nemen aan de intellectuele constructie van het gebouw vanaf het moment dat de eerste intuïties opdoken.

Deze samenwerking heeft het mogelijk gemaakt een interventie te ontwikkelen die zich inschrijft in de essentie van het architecturale project en niet enkele als een affiche van artistieke participatie dient. Deze interventie, verspreid over het gehele project, is een voorstel voor een œuvre dat het eerder mogelijk maakt het architecturale project te herlezen en haar kwaliteiten naar voor te schuiven dan te bestaan op zichzelf.

How to live in an exhibition space ?

*Manual for living and managing private and public uses in programmatic
cohabitation between domestic and exhibition spaces.*

K-Druum
Antoine Espinasseau



Publiek/Domestiek

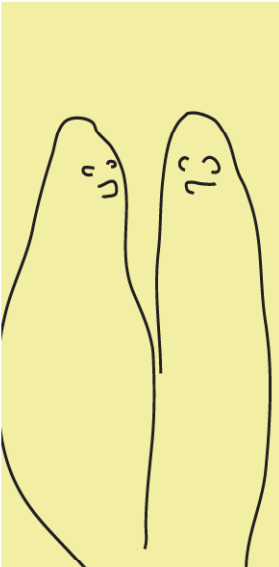
Aan de basis van dit voorstel ligt een onderzoek naar programmatische verweving. Deze notie die wij als cruciaal beschouwen gezien het programma vormt de inkomdeur van dit werk.

Het eerste deel van dit onderzoek heeft als doel op een directe manier deze programmatische verweving tussen het domestieke en publieke te verkennen door middel van een fictie : « How to live in an exhibition space ? ». Deze handleiding onderzoekt de toenadering tussen tentoonstellingsruimtes en domestieke omgevingen, en werd gevoed door de het eerste bezoek aan DRUUM. Doormiddel van dit onderzoek heeft één welbepaald onderdeel van het gebouw (in haar fictieve vorm) een dominante rol op zich genomen ; de openingen en de relaties tussen elke ruimte; meerbepaald het element van de deur.

Door to deliver



Big door



Door to squeeze through quickly



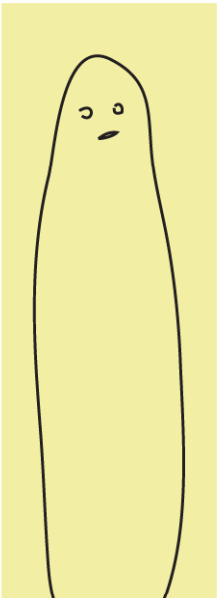
Hidden door



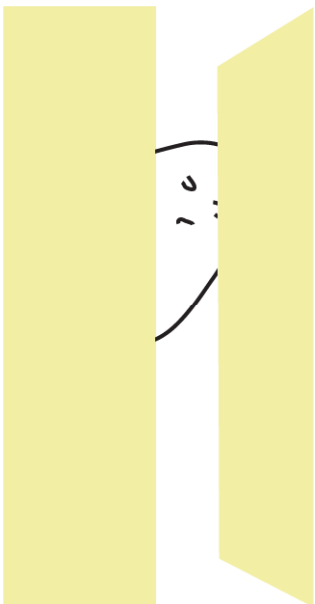
Door to ask a question



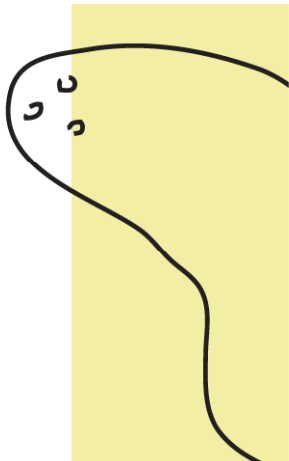
Normal door



Double wing door



Small door



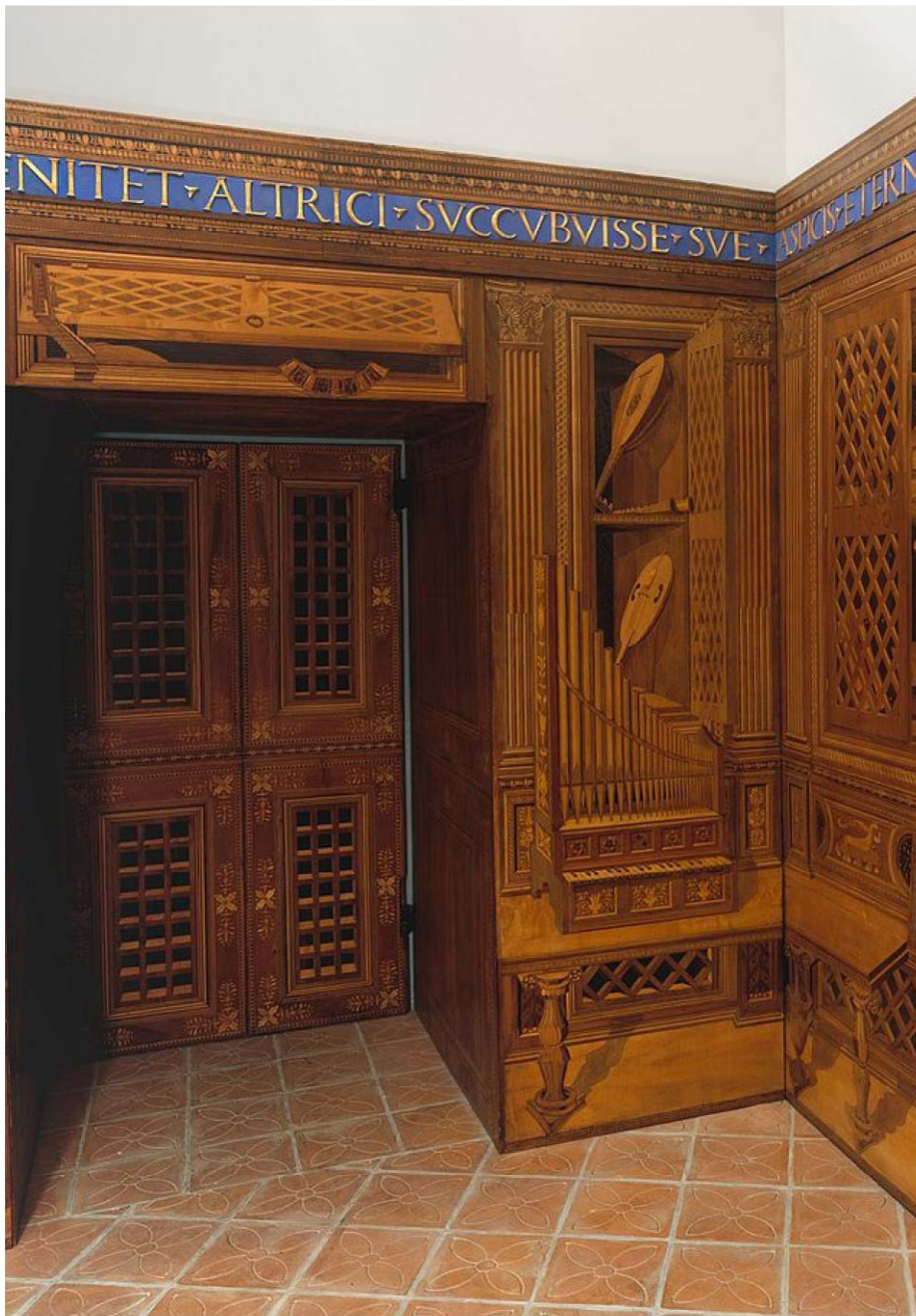
De Deuren

Deuren maken het mogelijk een ruimte af te sluiten of te openen door middel van een archaïsch maar efficiënt systeem. Een deur is echter niet enkel het bewegend deel van een deurvleugel. Haar proporties en schrijnwerk zijn een precies en herkenbaar architecturaal thema. Ze wordt een volledig ruimtelijke vocabularium dat aangeeft dat er achter de muur die haar in positie houdt zich een andere ruimte ontwikkelt. Haar deurlijst en decoraties zijn ook getuige van het statuut van de ruimtes die ze bewaken.

We doen ze open, sluiten ze, slaan ze dicht, zetten ze op een kiertje of sluiten ze met een sleutel hetgeen informatie geeft aan de personen aan de andere kant van de deur.

Deuren zijn cultureel geladen bemiddelaars van ons humeur en onze wensen. Ze voorzien ons van een veelheid aan informatie en laten een goed beheer van het samenleven toe.

Mijn artistiek onderzoek richt zich dan ook op het beheer van de intimiteit van een ruimte doormiddel van het onderwerp van de deur. Het vergroten van hun rol en het uitbreiden van hun vocabularium laat toe de menselijke relaties waaruit het gebouw gecomponeerd is te kleuren.



Lezing en gebruik

Het doorvoeren van dit werk ligt in het vermenigvuldigen van deze openingen en hiermee hun maatvoering, gebruik en status te transformeren. De intentie ligt erin twee referenties samen te brengen die vroeg in het gezamenlijk onderzoek boven water zijn komen drijven: De studiolo van Ducal paleis in Italië en de pittoresque woning gepresenteerd in de film « Mon Oncle » van Jacques Tati. Het naast elkaar zetten van deze referenties toont hoe het vermenigvuldigen van deze openingen tegelijkertijd vragen rond representatie en gebruik oproepen.

Deuren genereren tegelijk binnengevels en mogelijke ruimtelijke organisaties en sequensen één keer ze geopend worden.

Het is in samenwerking met de architecten dat we in de plannen van elke verdieping afgetast hebben welke mogelijkheden deze nieuwe deuren kunnen introduceren. Hun rol is niet enkel die van een toegang, maar ook één van communicatie, representatie, spel, of dienst.



Modénature

Het netwerk van deuren waaruit het project bestaat is herkenbaar door hun specifieke deurdecoratie. Elk van hen wordt bedekt met een 4cm dikke kurken geluidsisolatielaag. Deze gesculpteerde laag maakt elke deur een verhalend element in verband met haar statuut en haar rol.

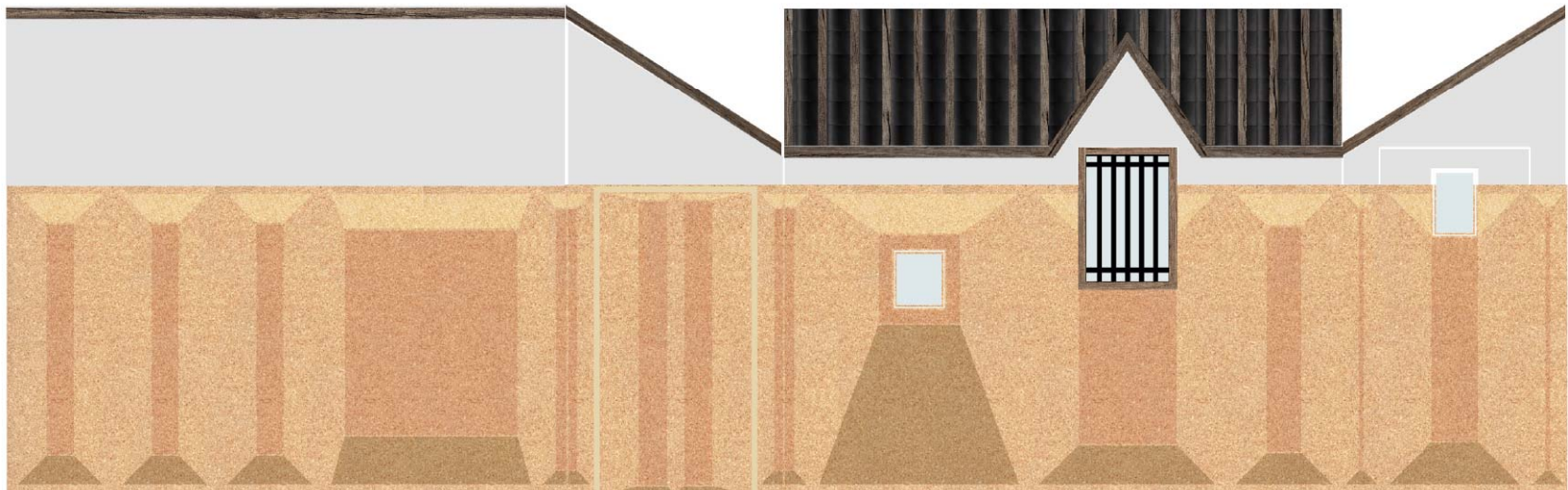
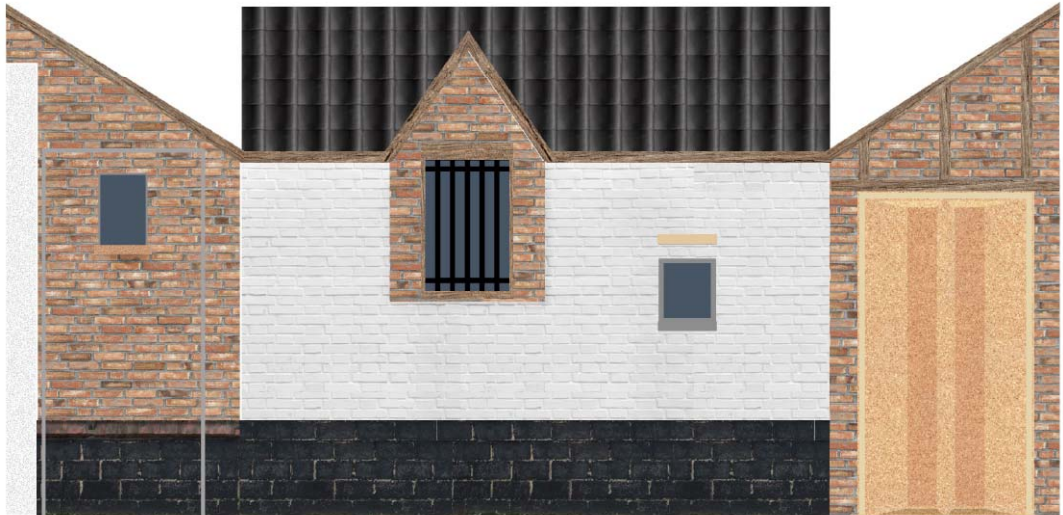
De deuren zijn bewust weinig herkenbaar. Hun schuin afgesneden rand die de vorm van deze kurklaag bepaalt varieert volgens het type opening, wat toelaat hun gebruik te suggereren, maar de afwezigheid van een klink (enkel het sleutelgat en haar sleuten laat toe ze in werking te zetten) geeft ons weinig informatie over haar bestemming.

De deuren hebben als intentie gebruikt te worden door de meest intieme gebruikers van het gebouw door geheime toegangen te maken en specifieke relaties tussen ruimtes te genereren. Voor degene die hun functie en hun mogelijke routes kennen. Het is de ingebakken intimiteit met het gebouw die de sleutel tot hun gebruik vormt.

Tussen sculptuur en architecturaal element, bieden de deuren een tweede, niet directe lezing van het gebouw en haar ruimtelijke en menselijke relaties.







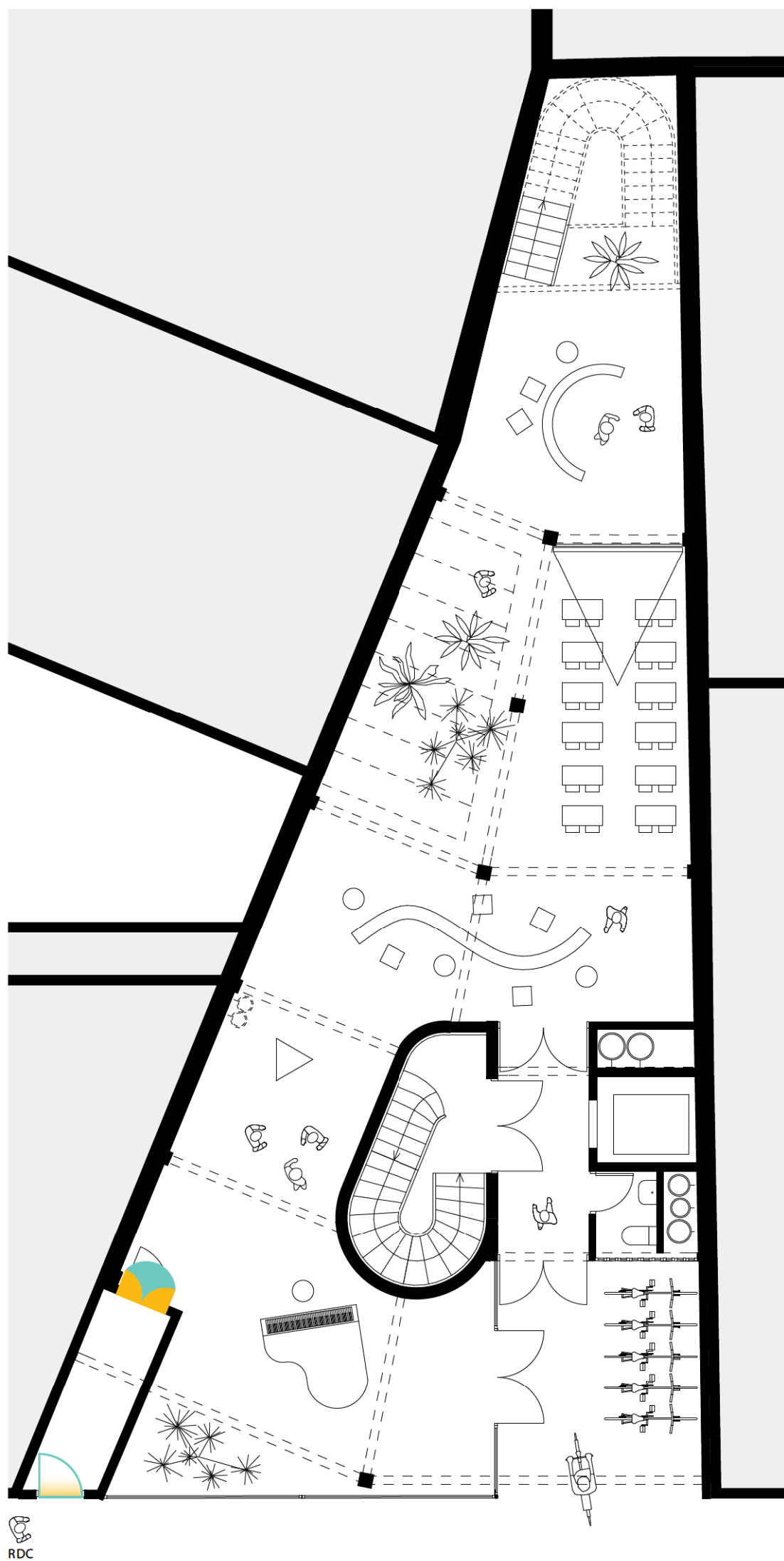
De Kapel

Overtuigt van het feit dat historische stedelijke omgevingen de capaciteit hebben zichzelf te vernieuwen (hiervan is DRUUM het perfecte voorbeeld) hebben we samen ervoor gekozen om de kapel in ons project te integreren. Een vorm van respect en voortzetting van de geschiedenis van de wijk maar ook een kans tot uitwisseling met de publieke ruimte.

Gesitueerd in de hoek van de site, uitgevend op de straat, zal één van haar gevels de toekomstige gevel volmaken. Door een bijna onzichtbare deur te plaatsen in dit gevelvlak wordt de kapel meteen een passage, een transitieruimte tussen het gebouw en de publieke ruimte.

Het interieur van de kapel wordt herwerkt tot een Studiolo. Deze ruimte wordt het icoon van deze artistieke interventie ; een drempel tussen twee condities, tussen interieur en exterieur en tussen publiek en privaat.





Big door



Double wing door



Hidden door



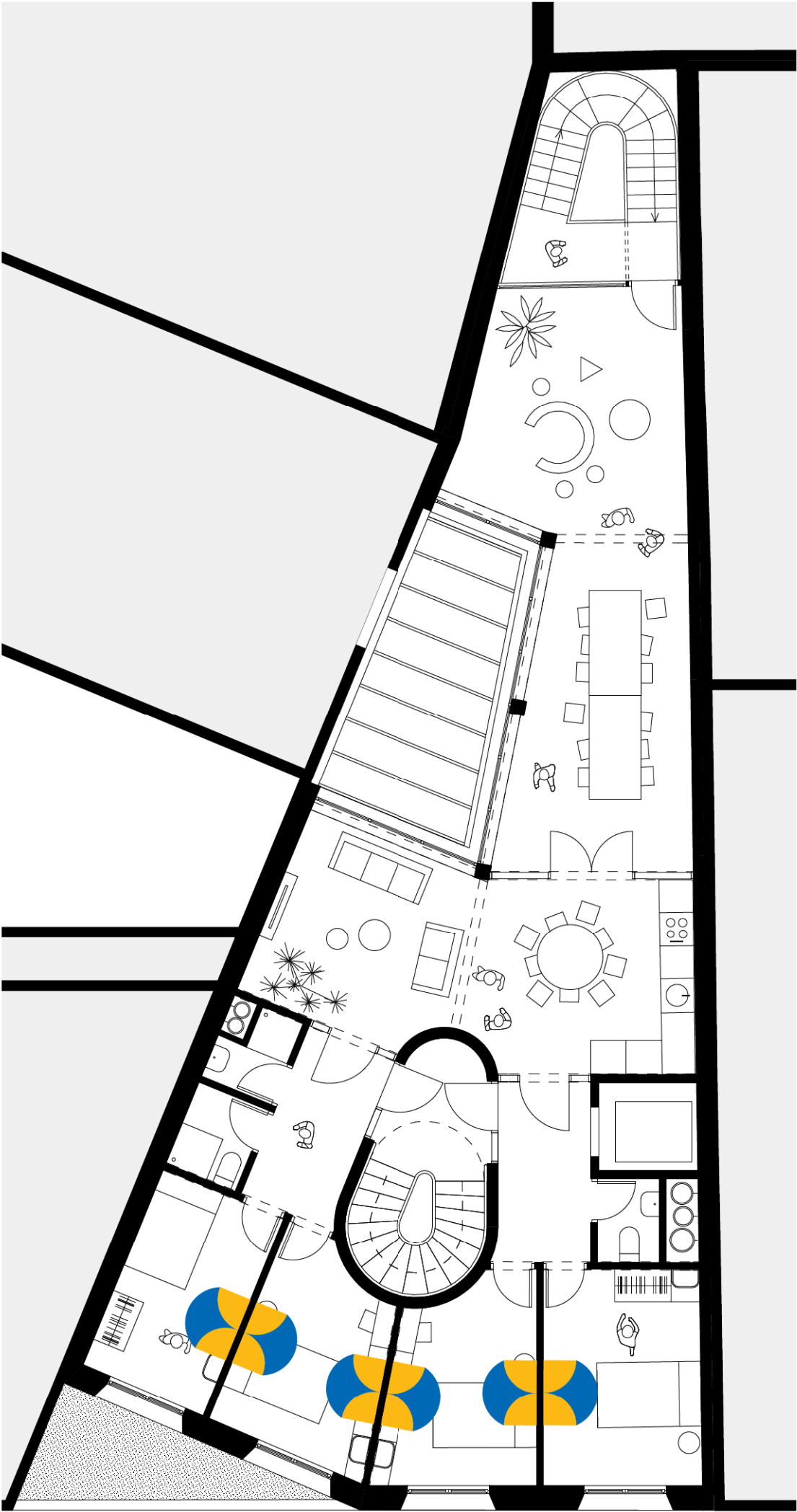
Door to squeeze through quickly



Door to ask a question



Small door



R+1



Big door



Double wing door



Hidden door



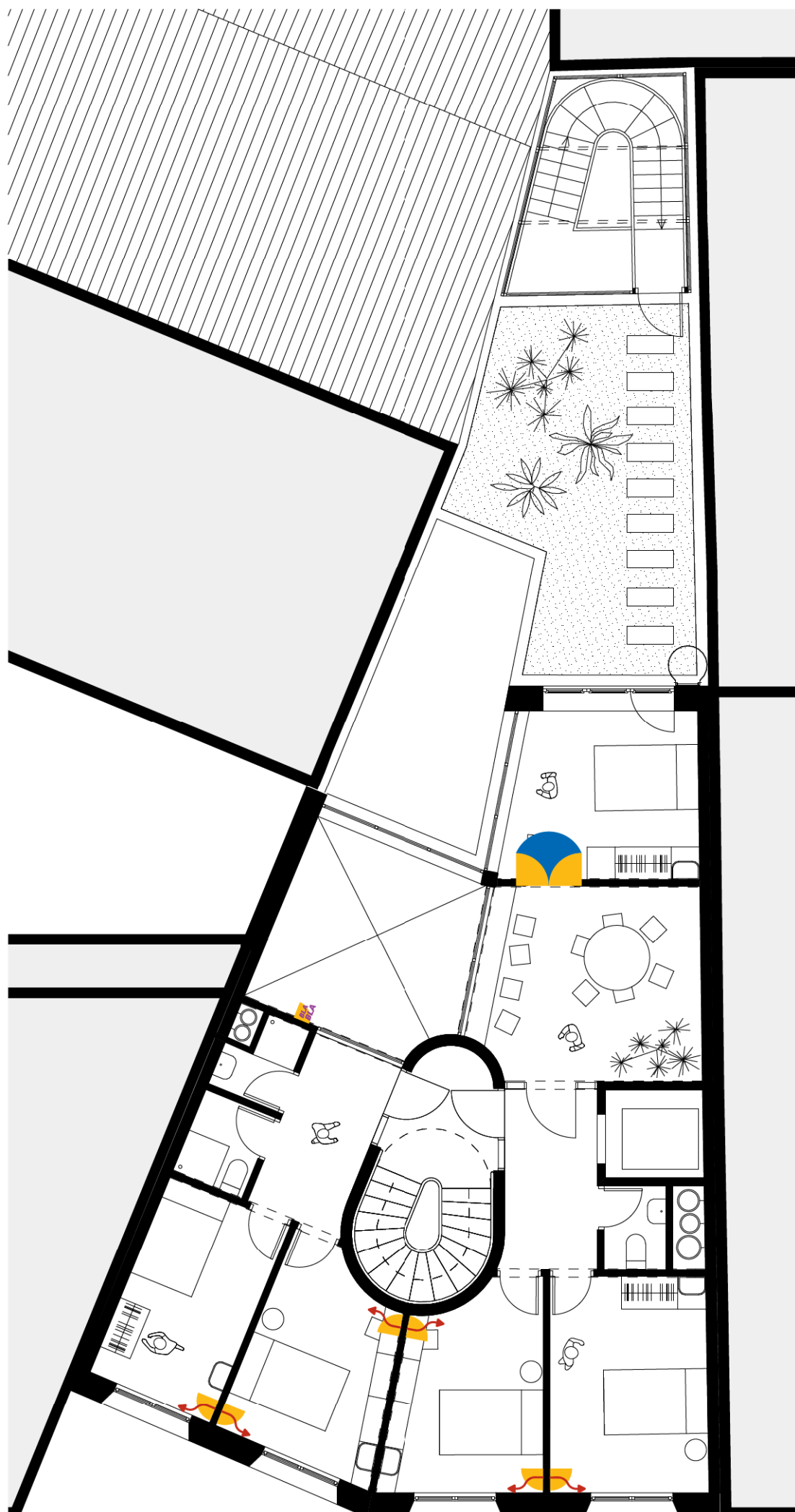
Door to squeeze through quickly



Door to ask a question



Small door



Big door



Double wing door



Hidden door



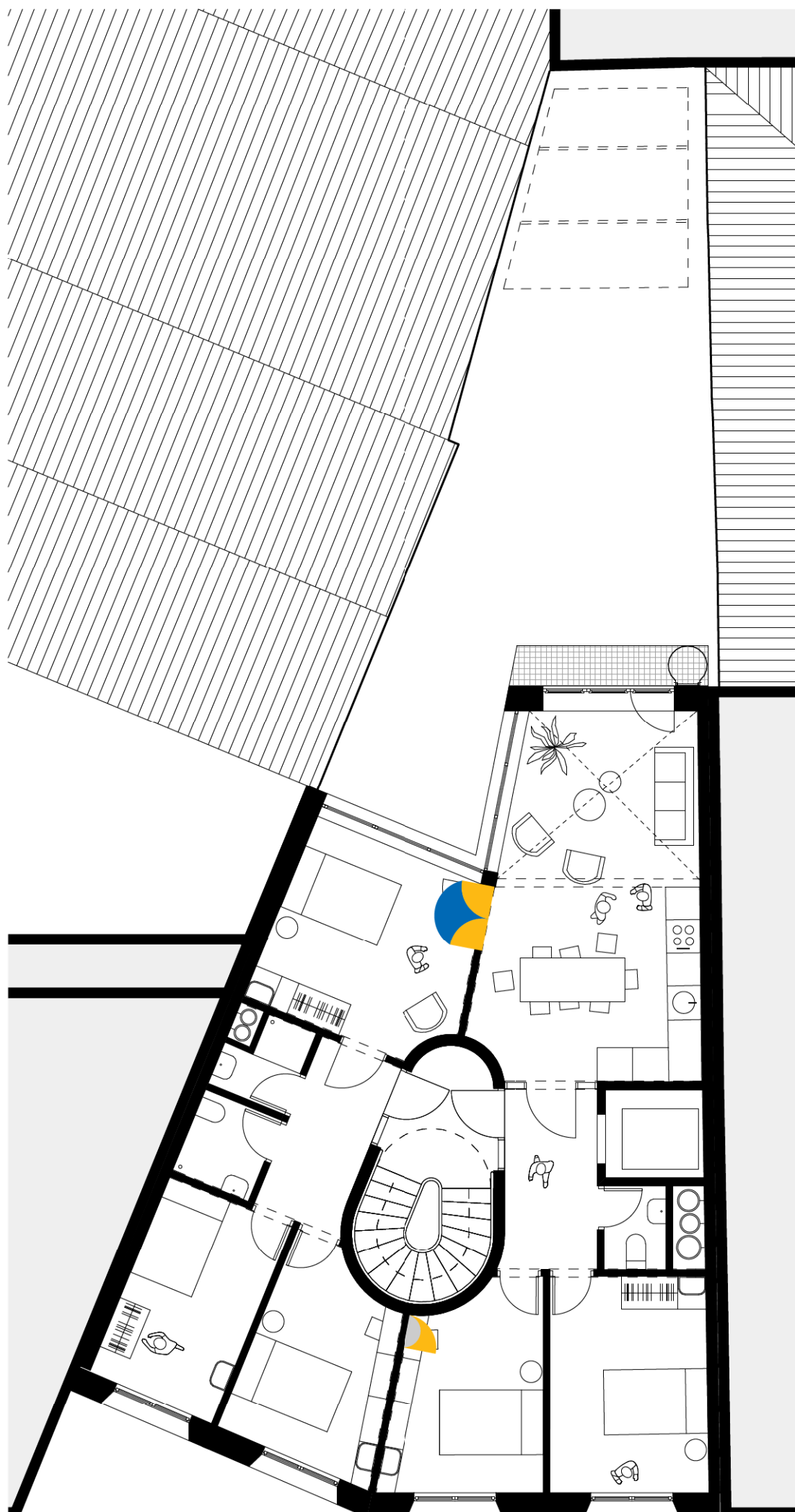
Door to squeeze through quickly



Door to ask a question



Small door



R+3



Big door



Double wing door



Hidden door



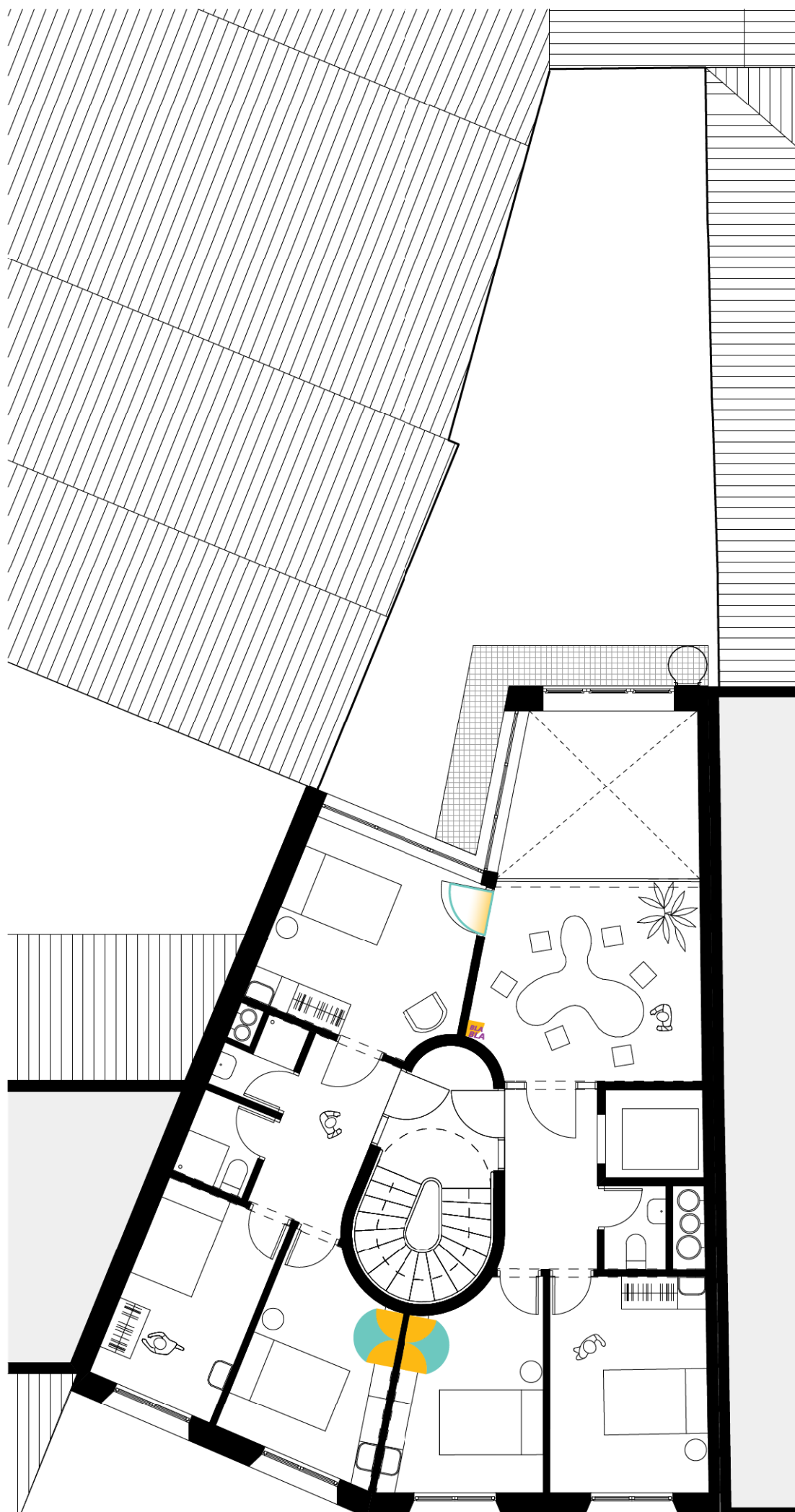
Door to squeeze through quickly



Door to ask a question



Small door



Big door



Double wing door



Hidden door



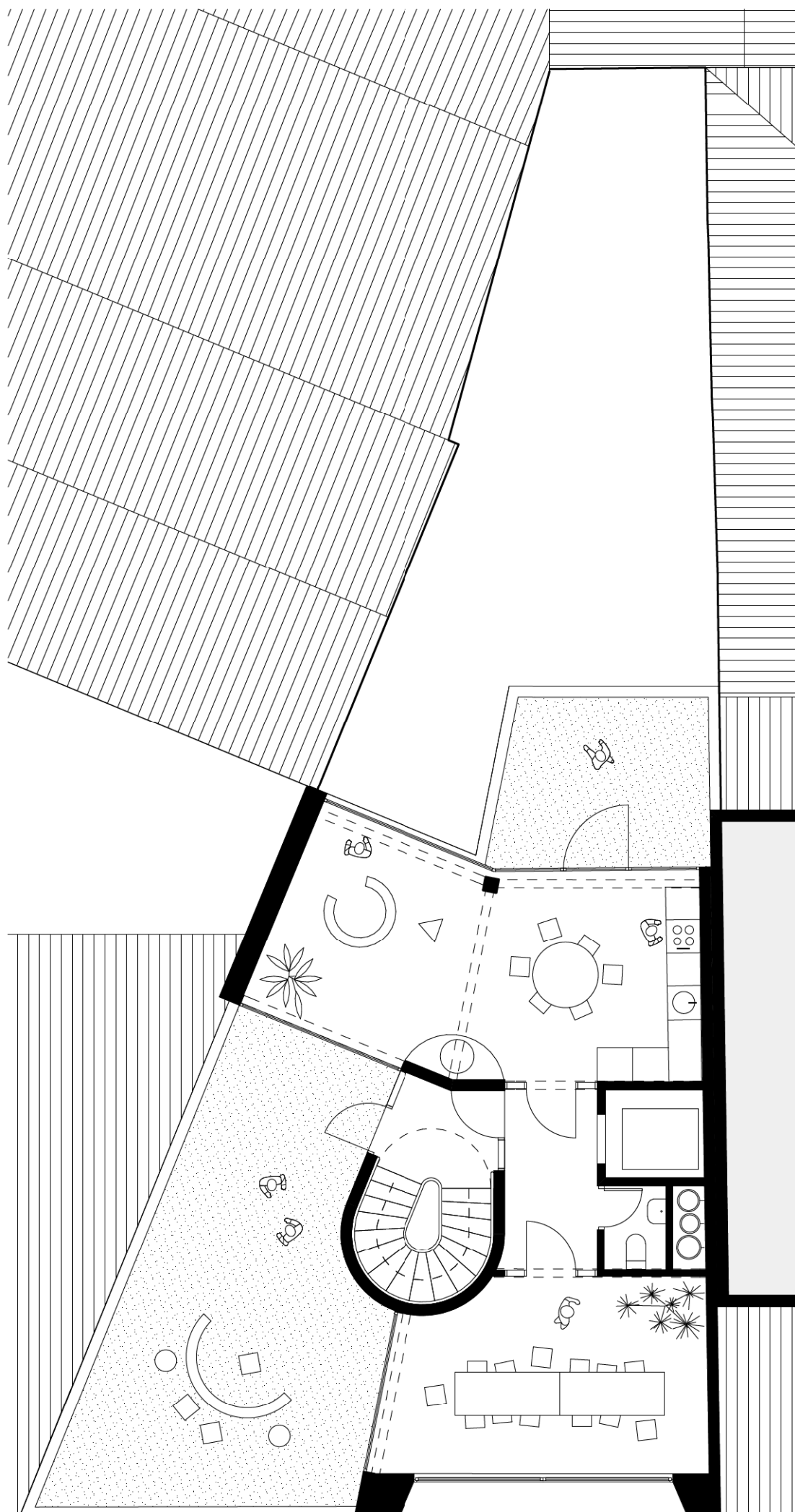
Door to squeeze through quickly



Door to ask a question



Small door





Big door
2,15 x 1,20m



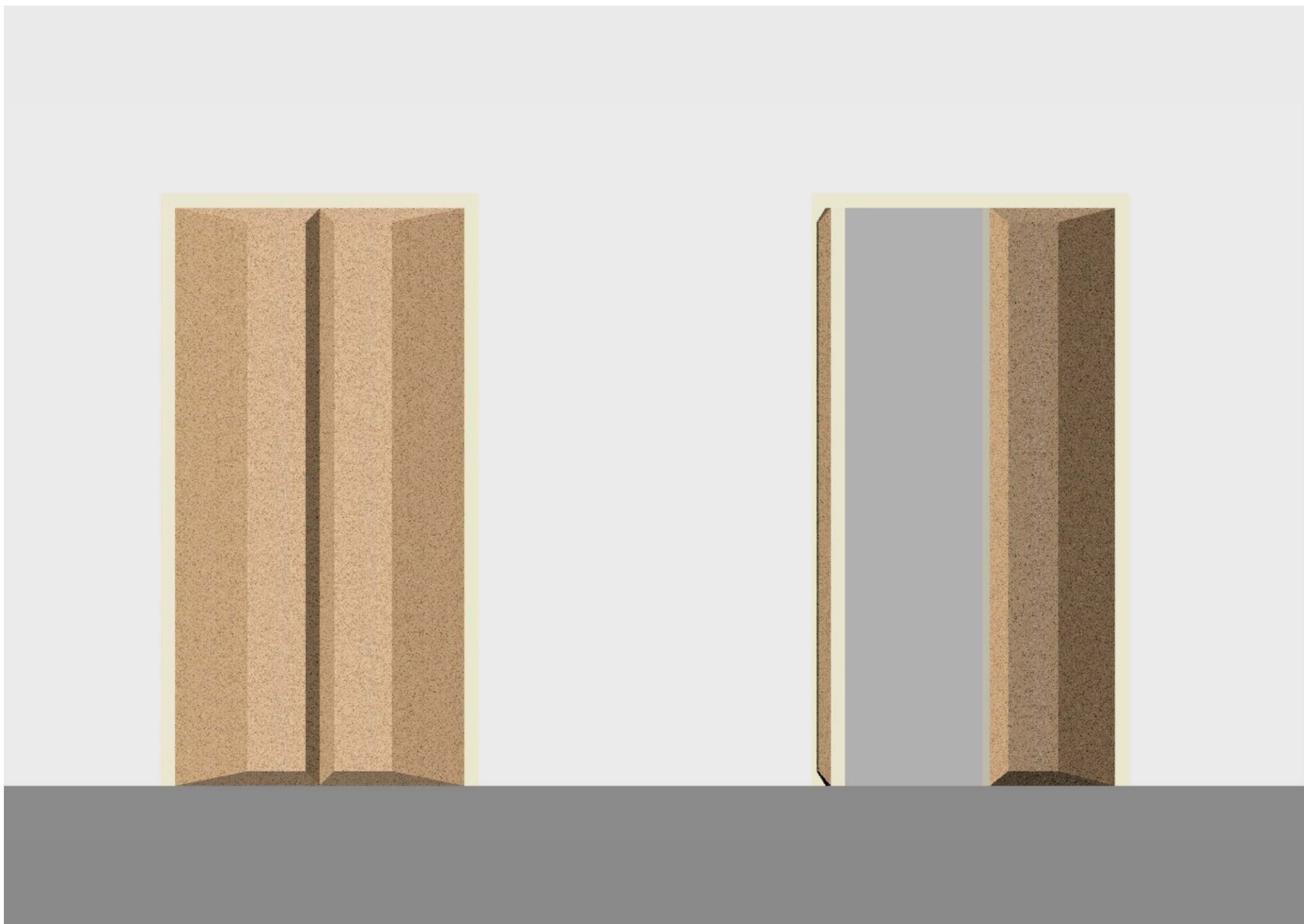


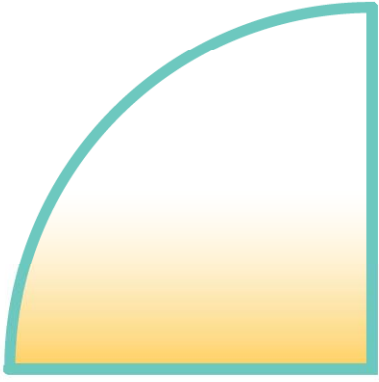
Door to ask a question
0,40 x 0,30m



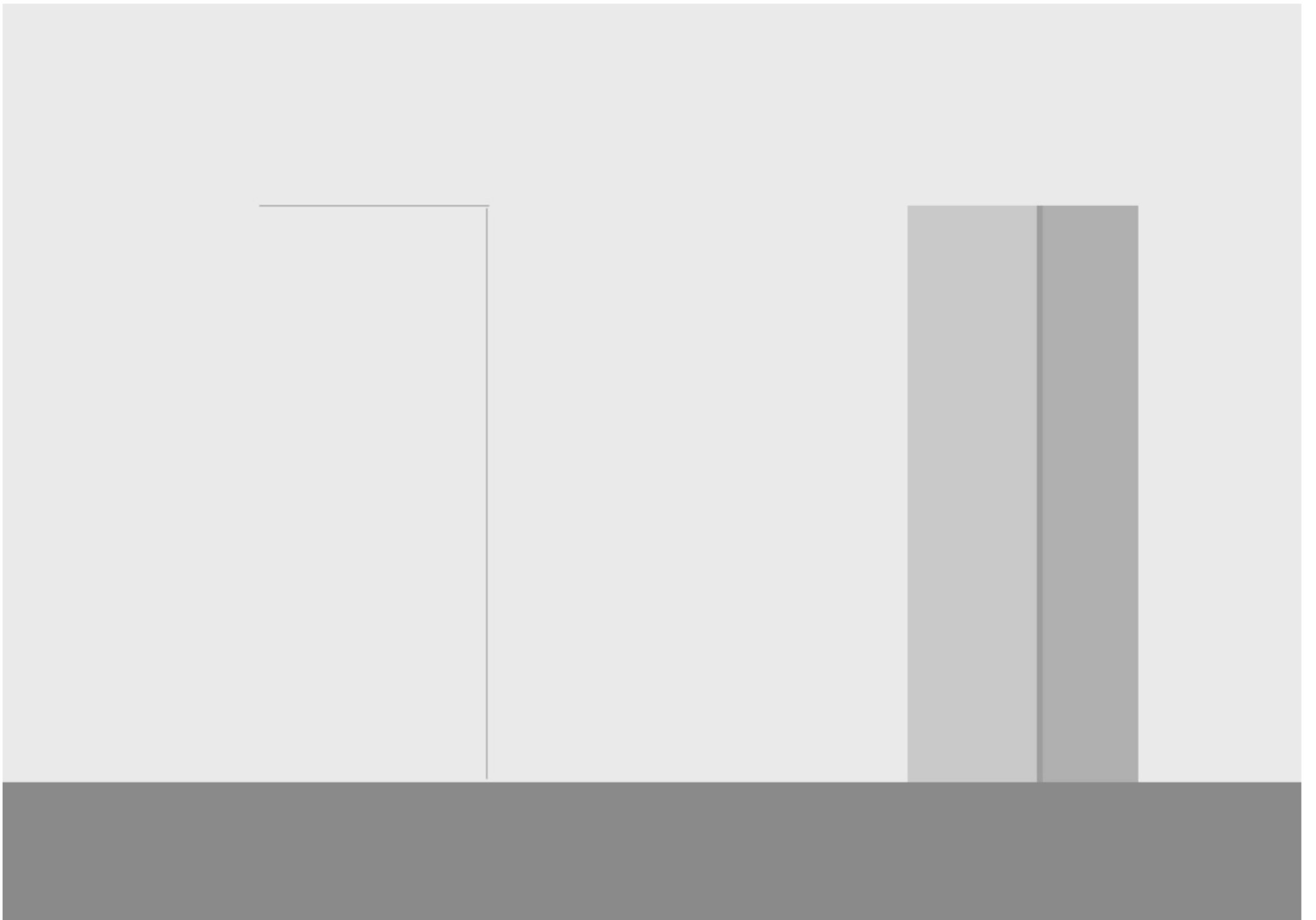


Double wing door
2,00 x 1,00m



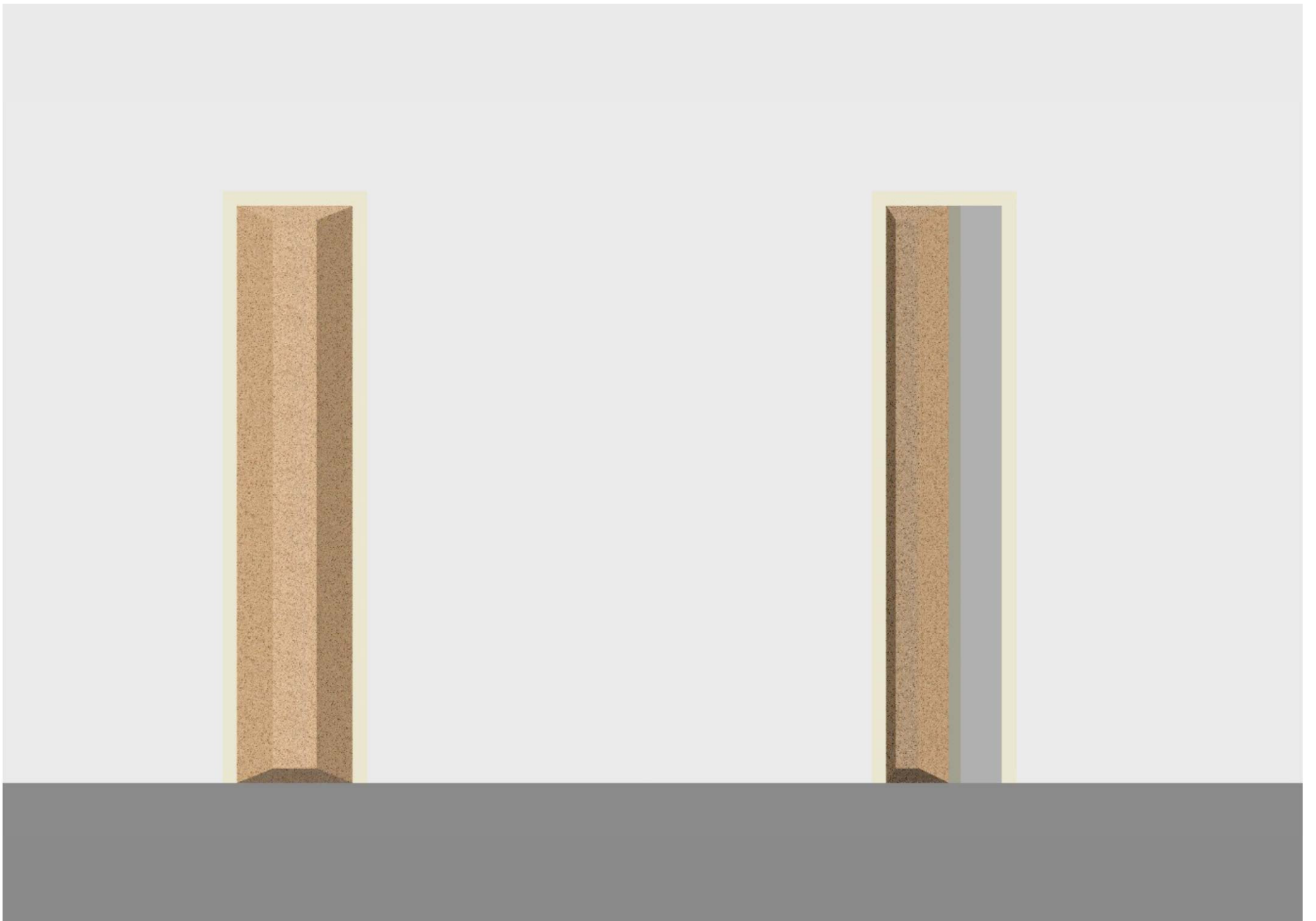


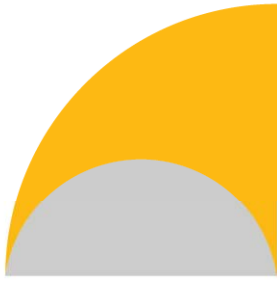
Hidden door
2,00 x 0,80m





Door to squeeze through quicly
2,00 x 0,40m





Small door
1,30 x 0,60m

